

PAREU DE PARAR-ME

L'APARENÇA NO ÉS MOTIU

Identificacions policials
per perfil ètnic a Catalunya
Informe 2018

Títol: *L'aparença no és motiu. Identificacions policials per perfil ètnic a Catalunya. Informe 2018*

Autoria: SOS Racisme Catalunya i plataforma d'entitats Pareu de Parar-me*

Equip de redacció: Kaire Ba Dejuan, Mònica López Mas

Equip col·laborador: Paula Rossi, Noemí Fernández, Alfonso Amaya, Marta Martí Barrachina, Jose Maria López Riba, Miquel Burgueño Gras, Miquel Bassas Xirgu, Andreu Alcaraz,

Fotografies: Fotomovimiento www.fotomovimiento.org

Disseny i maquetació: Lucía Joglar Ongay www.luciajoglar.com

Agraïments: Cheikh Drame, Khadra Farah, Zak Driouech, Mohamed Nakache, Ngoy Ngoma, Mohamed el Mouaouid, Eduard Domènech, Marc Ayza, Carlos G. Zorrilla, Joan Antoni Quesada, "Uminyà".

*Participen:

*Amb el suport de:

Llicència CC Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades

Índex

0. Introducció	5
1. Context general	6
1.1 Què són les identificacions policials per perfil ètnic?	6
1.2 On i com es donen?	6
1.3 A qui s'identifica?	7
1.4 Quines conseqüències té?	8
1.5 Reptes bàsics	8
1.6 Efectivitat policial	10
1.7 Buro-repressió	11
1.8 Bones pràctiques	11
2. Marc legal de l'estat espanyol	13
3. Informes previs a l'estat espanyol	15
4. Metodologia	17
4.1 Dades públiques	17
4.2 Enquesta	20
4.3 Observació directa	21
4.4 Estudi comparatiu	22
4.5 Entrevistes en profunditat	23
5. Resultats	24
5.1 Anàlisi de dades públiques	24
5.2 Anàlisi dels casos rebuts (enquesta)	42
5.3 Anàlisi de l'observació directa	47
5.4 Anàlisi de la mostra comparativa	48
5.5 Anàlisi de les entrevistes en profunditat	51
5.6 La realitat gitana en les identificacions policials	59
6. Conclusions	60
7. Recomanacions	62

0. Introducció

L'informe que teniu a les mans aborda amb perspectiva analítica les identificacions policials per perfil ètnic a Catalunya, fent ús tant de dades públiques com d'experiències ciutadanes recollides ad hoc. Res del que es desenvolupa a continuació hauria estat possible sense el suport i la participació de totes les entitats i persones que conformen la plataforma [Pareu de parar-me](#).

Un dels nostres motors de partida és l'anàlisi dels casos rebuts al Servei d'Atenció i Denúncia (SAiD) de SOS Racisme Catalunya, la qual va revelar que en els anys 2016, 2017 i 2018, entre un 40% i un 50% de les denúncies referents a cossos de seguretat pública corresponien a conflictes iniciats per una identificació policial per perfil ètnic.

És a dir, tot sovint el racisme policial es desencadena a partir d'un primer contacte desigual i injust entre agent i ciutadà o ciutadana, que obre la porta a vulneracions de drets majors. Per això, creiem fermament que si políticament i social comencem a plantejar-nos mesures clares per eradicar la perfilació ètnica a les identificacions policials, limitarem part del racisme institucional que arriba després.

D'altra banda, el Comitè de Drets Humans de Nacions Unides, la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància (ECRI), el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial de l'ONU (CERD), el Relator especial de l'ONU sobre racisme, el Comitè de Ministres del Consell d'Europa, el Grup de Treball de l'ONU per a les persones afrodescendents, i el mateix Defensor del Pueblo espanyol han constatat que la pràctica del perfil ètnic a l'Estat espanyol és sistemàtica i contrària als drets fonamentals de les persones i insten, per tant, a la seva eradicació.

Tal com desenvolupem a continuació, el perfil ètnic deixa seqüeles, més enllà de fomentar la inseguretat ciutadana. Seqüeles a nivell personal, generant por, inseguretat, desconfiança i fins i tot atacs directes i indirectes a la identitat de les persones que viuen aquestes situacions; i també a nivell col·lectiu, ja que les identificacions policials fomenten la criminalització dels col·lectius racialitzats i migrants. L'informe busca demostrar que la perfilació ètnica policial és una pràctica real, portada a terme, com a patró d'actuació col·lectiu, per part dels diferents cossos policials de Catalunya. A més, també vol posar de manifest a quins grups de població afecta de manera més accentuada, i quines en són les conseqüències.

1. Context general

1.1 Què són les identificacions policials per perfil ètnic?

La identificació per perfil ètnic és una pràctica policial molt habitual i normalitzada en societats en què conviuen persones amb pluralitat d'orígens ètnics i racials. Consisteix a seleccionar les persones a qui identificar no en funció dels seus actes, sinó en funció dels seus trets físics o ètnia. No en funció del que han fet, sinó en funció de "el que semblen". A la pràctica, les aparences ètniques i racials no hegemòniques són, per la policia, un motiu de sospita sota el qual es justifica el control identitari sistemàtic de determinats grups.

Aquesta pràctica és, en primer lloc, perillosa, ja que en la majoria dels casos té conseqüències irreversibles per a les persones identificades i les exposa a una cadena de vulneració de drets, i en segon lloc, inefectiva, ja que no necessàriament genera una millora de la seguretat pública, com veurem a continuació.

És important destacar que, a més, la perfilació ètnica policial no passa de manera aïllada, sinó que forma part de la quotidianitat social i del dia a dia de les persones que la viuen. Desafortunadament, està normalitzada fins a tal punt que passa totalment desapercibuda per a les persones que no la viuen i, de vegades, fins i tot les persones afectades no ho identifiquen com un problema social.

Segons un estudi d'Amnistia internacional realitzat el 2011: *"el efecto de la aplicación de perfiles raciales es reforzar el prejuicio de que los ciudadanos extranjeros que pertenecen a ciertos grupos étnicos son más propensos a cometer delitos"* (Amnistia internacional, 2011).¹

Aquesta pràctica està justificada per la policia com una acció necessària per l'efectivitat de vetllar per la seguretat ciutadana. D'aquesta manera, normalitzen un panorama d'hostilitat en què assumeixen aquests controls racials com una necessària tasca de prevenció de la comissió de delictes, reproduint així l'imaginari social i institucional de la necessària relació entre estrangeria i delinqüència.

1 Amnistia internacional. (2011). Parado el racismo, no las personas. Recuperado de: <https://amnistiainternacional.org/publicaciones/147-parado-el-racismo-no-a-las-personas-perfiles-raciales-y-control-de-la-inmigracion-en-espana.html>

Ens trobem, doncs, davant una pràctica amb conseqüències molt greus, ja no únicament en relació a la integritat física i psicològica de les víctimes de la mateixa, sinó perquè legitima i alimenta l'estigma social de criminalitat que tant fereix als col·lectius racialitzats i migrats i pels quals aquests col·lectius no poden, fins i tot en l'actualitat, gaudir de vides dignes i reconegudes per la societat.

Aquesta persecució i criminalització sistemàtica de les persones racialitzades residents a Espanya s'emmarca darrera d'una suposada "lluita contra la immigració il·legal". Aquest argument es veu desafiat per les dades de què disposem fins al moment, doncs un estudi realitzat per la Universitat de València el 2013 sosté que les persones gitanes, espanyoles i amb papers, són l'ètnia més identificada per la policia a Espanya, la qual s'enfronta a les identificacions policials fins a deu vegades més que les persones caucàsiques.²

Les actuacions policials no només responen a decisions individuals dels agents de policia, sinó que s'emparen en un marc d'impunitat consentit pel Ministeri de l'Interior i per les delegacions del govern, que eviten donar explicacions oficials de la situació a Espanya.³

La pràctica del perfil ètnic per part dels cossos de seguretat públics espanyols i catalans és racista, classista i discriminatòria, i xoca frontalment amb els Drets Humans i amb les mateixes lleis vigents. El perfil ètnic posa una frontera invisible dins el territori d'un Estat que per voluntat política i institucional prioritza el control social per sobre del respecte als drets humans, per sobre de les llibertats fonamentals i l'antiracisme.

1.2 On i com es donen?

Les identificacions per perfil ètnic tenen lloc en qualsevol enclavament presumptament freqüentat per persones migrades: en estacions de transport públic (tren, autobús, aeroport), en restaurants i locals associatius, a l'entrada d'escoles públiques, en locutoris o en centres d'assistència a persones migrades,⁴ entre altres. També es donen, en

2 En el estudio se sostiene también que los magrebíes son parados 7,5 veces más que las personas caucásicas, y los afro-latinos 6,5 veces más que las personas caucásicas. J. García, B. Bradford, J.A. García, A. Gascón, A. Llorente. (2013). Identificación policial por perfil étnico en España. Valencia: Tirant lo blanch.

3 Recogido del Argumentario interno de Sos racismo Catalunya contra el uso del «Perfil étnico»

4 La entidad Cáritas lo alertaba el año 2011: [Cáritas denuncia el au-](#)

general, en carrers, places o locals de barris amb una alta presència de persones gitanes.

Les parades es poden donar de forma reiterada en un mateix dia, tot i que els agents ja coneixin la situació administrativa de la persona. S'ha convertit en habitual que els funcionaris de seguretat públics adoptin actituds intimidatòries i violentes, acompanyades d'insults i impropis. Si la persona identificada pregunta per què se li ha sol·licitat la documentació, a vegades els agents pressuposen que es nega a lliurar-la i l'amenacen amb la detenció o amb denúncia per desobediència.

Les identificacions per perfil ètnic de persones migrades en situació administrativa irregular són una porta oberta a detencions, multes o ordres d'expulsió, que poden derivar en l'ingrés a un CIE, l'expulsió al país d'origen i la consegüent ruptura sobtada del seu projecte de vida.

Amb tot, veiem com la policia realitza aquests controls amb moltes garanties d'impunitat, ja que resulta pràcticament impossible provar que la selecció de persones segueix criteris racistes. Més encara quan institucions i agents neguen sistemàticament que l'aparença física sigui el criteri. No obstant això, algunes filtracions des de les comissaries han corroborat l'existència de controls racistes i així s'ha denunciat des dels sindicats policials.⁵

La formació de brigades ciutadanes de defensa dels Drets Humans i el rebuig social expressat en repetides ocasions a places i carrers, han forçat un canvi d'estratègia en el desenvolupament dels dispositius. Tal com constata el tercer informe de les BVODH de Madrid (2012-2014)⁶ els controls racistes s'han modificat pel que fa a 1) la durada, cada vegada són més breus; 2) la mobilitat, els agents canvien de lloc amb més freqüència i no s'emporten tantes persones detingudes; 3) l'espectacularitat, les batudes massives són menys freqüents i s'opta per identificacions més camuflades, sovint realitzades directament per agents de paisà i adreçades a persones que caminen soles, no en grup.

⁵ [mento de redadas de inmigrantes en sus instalaciones](#), El Mundo, 17/03/2011.

⁶ Así lo denunciaba el magistrado Carlos González Zorrilla, director de la Escuela de Policía de Cataluña entre los años 2006 y 2010, en un artículo de Víctor Saura en el "Anuari dels silencis mediàtics 2014" de Media.cat: [Autocrítica als Mossos d'Esquadra](#).

⁷ Tercer informe sobre las redadas racistas de las Brigadas Vecinales de Observación de los Derechos Humanos (noviembre 2012 – octubre 2014): <http://brigadasvecinales.org/wp-content/uploads/2015/05/Tercer-informe-BVODH.pdf>

1.3 A qui s'identifica?

No hi ha dades oficials. I, en cas que es recullin, l'administració pública les manté ocultes, malgrat les reiterades sol·licituds d'organismes internacionals i nacionals.⁷ Segons dades facilitades pel Ministeri de l'Interior sobre el còmput general d'identificacions practicades pels cossos de seguretat públics, l'any 2013 es van identificar 6,5 milions de persones. Un 54,6% del total eren persones sense nacionalitat espanyola, un percentatge alt, si tenim en compte que només hi ha un 12% de població estrangera a Espanya. Tanmateix, aquesta dada es queda curta, ja que no inclou totes les persones de fenotip divers amb nacionalitat espanyola que van ser parades. El 2014 la xifra d'identificacions policials va augmentar fins als 7,6 milions. Tenint en compte que Espanya té una població de 46M i mig d'habitants, un 16% va ser identificat l'any 2014. Entre aquest 16% hi tenen més cabuda uns perfils que altres, tal com mostra un estudi elaborat per la Universitat de València i Open Society Foundations a partir de 2.800 entrevistes:⁸

- Un 45% de les persones d'aspecte no caucàsic entrevistades en aquest estudi declaren haver estat aturades per la policia.
- Només un 6% de les persones blanques caucàsiques assegura haver estat parada per la policia en els dos últims anys.
- En canvi, les identificacions afecten un 60% de les persones gitanes. Són la comunitat més afectada per aquesta pràctica, amb 10 vegades més possibilitats de ser parades que la resta de la població.
- Un 45% de les persones d'aparença magrebí han patit les identificacions, seguides del 39% de les persones d'aparença afro-llatinoamericana i del 22% de les persones d'aparença andino-llatinoamericana.
- Les persones de religió musulmana indiquen haver estat identificades en una proporció tres vegades major que les cristianes i les que professen qualsevol altra o ninguna religió.
- La meitat de les persones musulmanes entrevistades asseguren haver estat parades més de quatre vegades durant l'any 2013.

⁷ Han sol·licitat dades sobre identificacions policials el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial (CEDR), la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància (ECRI) i el Defensor del Pueblo.

⁸ GARCIA, A.; BRADFORD, B.; GARCIA, J.A.; GASCÓN, A.; LLORENTE, A. Identificación policial por perfil étnico en España. Ed. Tirant lo Blanch, Valencia, 2013.

- En conjunt, les persones migrants o pertanyents a minories ètniques tenen el triple de probabilitats que les persones blanques de ser parades.
- Tot i tenir més probabilitats de ser parades, no s'observen diferències respecte al nombre de detencions realitzades o multes interposades a les persones amb diferents trets ètnics, nacionalitats o religions.

1.4 Quines conseqüències té?

Com afirmem més amunt, les conseqüències són un factor important de les identificacions per perfil ètnic que cal tenir en compte per valorar l'efectivitat i les dinàmiques policials. No és possible fer una estimació de l'èxit i de l'efectivitat policial sense tenir en compte totes aquelles persones a qui es perjudica durant el procés de treball per arribar als objectius policials marcats.

1. Per a les persones en situació administrativa irregular, les identificacions limiten la seva llibertat de moviment a causa del temor a ser descoberts. Davant la vulnerabilitat, opten per no freqüentar els espais públics amb més presència policial.
2. Per a les persones racialitzades però en situació administrativa regular, els controls són una experiència que els recorda que tot i tenir permís de residència o nacionalitat espanyola i viure durant anys dins de les fronteres, segueixen sent estranyes a ulls de l'Estat.
3. Per al conjunt de la societat, les parades selectives al carrer reforcen l'estigmatització i la criminalització de les minories, fet que dificulta la convivència democràtica i normalitza el control social per part de la policia. En general, la presència policial als carrers recrea una sensació d'inseguretat i alerta, alhora que l'actuació concreta dirigida a persones de "aspecte estranger" vincula l'aparença física amb l'incompliment de la norma i reforça el menyspreu social cap a "l'altre".
4. A nivell polític, les identificacions a persones racialitzades permeten crear un fals clima d'emergència social: un adob perfecte per fer créixer discursos xenòfobs i racistes i donar ales a aquells partits polítics que els aprofiten de manera irresponsable per guanyar vots.
5. Per als cossos i forces de seguretat públics, en el fons, el perfil ètnic és un criteri ineffectiu i contraproductiu en termes de seguretat ciutadana. La desproporció entre les identificacions i els delictes comesos és evident:

en contraposició als 7,6 milions d'identificacions de 2014, el registre de fets delictius del mateix any és de 2 milions. Així, la majoria de parades no aconsegueixen més enllà d'una percepció negativa de l'actuació policial per part de les comunitats registrades, la qual cosa rebaixa els nivells de confiança i legitimitat de la policia. Així ho recalquen les estadístiques del Servei d'Atenció i Denúncia de SOS Racisme Catalunya: 4 de cada 10 persones víctimes de racisme no ha denunciat els cossos de seguretat per por i desconfiança en les institucions, principalment, en els cossos de seguretat.

1.5 Reptes bàsics

Un dels conflictes amb què ens trobem en la lluita contra la identificació per perfil ètnic és que hi ha una total **normalització**, una acceptació i interiorització per part dels subjectes que reben l'actuació i el maltractament policial. Fins al moment, no ha existit a Catalunya un moviment social fort que treballi per eliminar aquesta pràctica. Per això, les persones susceptibles de ser identificades es troben desprotegides, amb poques eines per identificar les males pràctiques policials i defensar-se d'elles. Ens sembla urgent que totes les persones que pateixen aquesta pràctica racista i discriminatòria comencin a qüestionar-la i desnormalitzar-la. D'altra banda, han de conèixer els seus drets i el seu marge d'actuació quan es troben davant situacions d'identificació per perfil ètnic, ja que només d'aquesta manera es podrà començar a tenir cert control sobre les mateixes i capacitat de fer pressió, tant social com políticament.

D'altra banda, és important parlar també del **testimoni** com a agent clau a l'hora de generar resistència davant aquesta pràctica discriminatòria. Considerem que el testimoni, en nombroses ocasions, té la capacitat, des del seu privilegi, d'intervenir de manera activa o passiva en aquestes situacions. La seva solidaritat i el registre d'algunes proves que pugui recollir durant la identificació poden ser molt útils per aclarir els fets i/o iniciar un procés judicial si cal. L'actitud del testimoni actual és el reflex d'una societat observadora i passiva davant de situacions racistes com poden ser les identificacions per perfil ètnic. Hem de sensibilitzar la societat perquè deixi de tenir la posició d'observadora passiva i es converteixi en agent actiu d'intervenció en situacions discriminatòries i/o racistes.

Per això necessitem que es conegui popularment el **concepte** de "perfilació ètnica" i que s'associï socialment com una manifestació de racisme. Tot un repte, ja que només

una minoria entén que el racisme té múltiples i diverses formes de manifestar-se i que és important entendre que en moltes ocasions és estructural i va més enllà de les agressions individuals. En aquest sentit, la perfilació ètnica és una eina que permet exercir el racisme d'Estat a gran escala, dividint la societat entre les que estan autoritzades a circular lliurement i les que no. Tots i totes, tan col·lectius afectats com la resta de la societat, hem d'entendre la gravetat i magnitud d'aquesta pràctica, per desnormalitzar-la i visibilitzar-cada vegada més.

Un altre contratemps amb què ens trobem és la capacitat de **demostració** que tenim en relació a la perfilació ètnica. Quan lluitem contra aquesta pràctica sovint ens resulta impossible demostrar criteris discriminatoris individuals dels policies. D'entrada, l'únic al que podem aspirar és a demostrar els patrons d'actuació col·lectius del cos policial, tenint en compte que és l'única cosa que les dades poden demostrar. Així doncs, la recollida de casos al costat d'altres mètodes d'investigació quantitativa i qualitativa, esdevenen mecanismes bàsics per poder registrar i denunciar l'existència d'aquests actes racistes.

1.6 Efectivitat policial

Les identificacions policials per perfil ètnic són justificades per la policia com una acció necessària per a l'efectivitat de la seva tasca securitària, però, segons demostren les dades, això no és cert. S'empra la falsa vinculació entre immigració i delinqüència per argumentar i justificar les parades racistes. El tercer informe de les BVODH sosté que aquesta justificació està intrínsecament lligada a una intenció per part de l'autoritat governativa de generar por a la societat cap al col·lectiu migrant.⁹

A més de no estar justificat, l'ús de perfils ètnics no optimitza l'eficàcia de la tasca policial, sinó tot el contrari. Segons un estudi de la Universitat de València (2013) sobre la perfilació ètnica policial, l'efectivitat s'hauria de mesurar utilitzant l'anomenat **índex d'encert**: entenem aquest concepte com la relació que hi ha entre el nombre de persones identificades i el nombre d'identificacions concloses amb algun resultat "positiu".¹⁰ S'entén que una

parada o identificació és efectiva si compleix amb l'objectiu de trobar persones que estan incomplint la llei. La finalitat de les parades hauria de consistir, doncs, en trobar persones que cometen alguna infracció o delictes. Per tant, es valora si la pràctica és efectiva en funció de l'índex d'encerts d'identificacions policials: si l'índex d'encerts és baix, entendrem que les identificacions policials no estan sent efectives.

Però la definició anterior no és compartida per tots els cossos policials. El significat de "efectivitat" en relació a les identificacions policials és encara concebut com una cosa subjectiva i varia segons el cos policial que la descriu. Si en lloc del que s'ha afirmat anteriorment, considerem com efectivitat únicament el nombre absolut d'encerts o d'identificacions amb resultat, sense tenir en compte el nombre d'identificacions sense resultats que s'han dut a terme per arribar a aquest nombre d'encerts, estem perdent una part important de la informació, que té a veure amb les conseqüències negatives que es produeixen per arribar a aquest "èxit policial".

D'aquesta manera, s'origina un dels reptes més importants per poder generar dades d'efectivitat. Abans de res, hauríem de plantejar-nos tres preguntes:

1. Què s'entén per efectivitat?
2. Quin grau d'importància es dóna als efectes negatius de les identificacions com per valorar-los com una variable de l'efectivitat?
3. Quin grau d'importància es dóna als efectes negatius com per plantejar-se un canvi de dinàmiques que impliquin major efectivitat?

A Fuenlabrada, en un projecte conjunt de la policia local amb la Plataforma per la Gestió Policial de la Diversidad,¹¹ es van implementar els formularis d'identificació i registre el 2007. Entre altres coses, els formularis van permetre recollir dades i promoure unes identificacions argumentades sobre motius més sòlids. En 10 anys, la implementació de formularis ha tingut uns resultats positius molt clars, palpables tan sols 6 mesos després d'implementar el pla pilot, que va transcórrer des d'octubre de 2007 fins a març de 2008:

- 3 vegades menys identificacions en sis mesos
- 4 vegades menys registres en sis mesos
- Taxa de desproporcionalitat en persones marroquines:

9 "Los despliegues policiales con los que se realizan los controles racistas generan una gran alarma social. La presencia policial, entonces, buscaría fomentar constantemente esa sensación de peligro que ocasiona que en el seno de la población se produzcan estos discursos cuyo eje, es sin duda, el miedo." (Brigadas vecinales de observación por los derechos humanos, 2012-2014)

10 J. Garcia, B. Bradford, JA. García, A. Gascón, A. Llorente. (2013).

Identificación policial por perfil étnico en España. Valencia: Tirant lo blanch.

11 www.gestionpolicialdiversidad.org

passen de ser 9,4 vegades més aturades a ser 3,4 vegades més aturades en només sis mesos. El 2014, són 2 vegades més aturades.

- Taxa d'efectivitat: passa d'un 6 a un 17% en sis mesos. El 2014, s'assoleix el 30%

1.7 Buro-repressió

La buro-repressió és un terme esmentat al tercer estudi de les BVODH i es refereix, com bé es descriu al mateix estudi, a "la utilització per part de les institucions de sancions administratives com a forma de control i estratègia de desactivació de moviments socials."¹² (BVODH, 2012-2014)

En efecte, hi ha tota una maquinària administrativa sancionadora que compromet l'espectador d'una identificació en el moment en què decideix convertir-se en agent actiu de denúncia. Així, veiem que, segons l'article 36 de la Llei Orgànica de Seguretat Ciutadana (LO / 2015) són infraccions greus:

«4. Los **actos de obstrucción** que pretendan impedir a cualquier autoridad, empleado público o corporación oficial el ejercicio legítimo de sus funciones...»

«6. La **desobediencia o la resistencia a la autoridad** o a sus agentes en el ejercicio de sus funciones, cuando no sean constitutivas de delito, así como la **negativa a identificarse** a requerimiento de la autoridad o de sus agentes o la alegación de datos falsos o inexactos en los procesos de identificación.»

«23. El **uso no autorizado de imágenes** o datos personales o profesionales de autoridades o miembros de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad que pueda poner en peligro la seguridad personal o familiar de los agentes, de las instalaciones protegidas o en riesgo el éxito de una operación, con respeto al derecho fundamental a la información.»

Segons l'article 37 de la LO4/2015 són infraccions lleus:

«4. Las **faltas de respeto y consideración** cuyo destinatario sea un miembro de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad en el ejercicio de sus funciones de protección de la seguridad...»

12 Descripció extreta del tercer informe de Brigadas Vecinales de Observación de los Derechos Humanos (2014): <http://brigadasvecinales.org/wp-content/uploads/2015/05/Tercer-informe-BVODH.pdf>

Com veiem, les premisses esmentades més amunt atorguen a l'autoritat policial total discrecionalitat a l'hora de decidir quines conductes són o no una obstrucció o una falta de respecte i consideració. El mateix passa amb la pròpia persona identificada: està obligada a seguir el protocol sense tenir opció a qüestionar el que li està passant, ja que qualsevol acte que la policia consideri pot ser estimat com una obstrucció o una falta de respecte a l'autoritat. Això, sumat al fet que en el camp de les sancions administratives l'agent gaudeix del principi de veracitat, limita amb escreix les opcions que un testimoni pugui tenir de convertir-se en agent actiu de denúncia, generant d'aquesta manera, un manteniment forçat d'aquest ordre públic abusiu per algunes minories.

1.8 Bones pràctiques

1.8.1. Facilitar informació operativa de qualitat als agents de policia

Cal prendre mesures i instruccions adreçades a prohibir i prevenir la identificació de persones innocents. Les operacions d'identificació i registre no poden basar-se en descripcions de persones sospitoses massa genèriques que es basin en la raça, l'ètnia o característiques similars. Així doncs, els superiors han de delimitar amb claredat en quins casos la raça, l'ètnia o la religió poden ser tingudes en compte de manera legítima durant una identificació i quan no.

Al Regne Unit han desenvolupat normativa clara i han elaborat un Codi de Bones Pràctiques que complementen les lleis corresponents.¹³ Per exemple, la norma estableix que els funcionaris policials només poden identificar, registrar i detenir una persona quan existeixi una sospita raonable.¹⁴ Per tant, ha calgut definir clarament el significat de "sospita raonable": «*La sospecha razonable no puede basarse nunca únicamente en factores personales sin información de inteligencia u otros datos de la investigación. Por ejemplo, el color, edad, tipo de cabello o forma de vestir de una persona, o el hecho de haber sido condenada previamente por posesión ilegal de determinados artículos, no puede utilizarse como único factor, o como conjunto de factores del mismo tipo, para proceder al registro de dicha persona. La sospecha razonable no puede basarse en ge-*

13 La Llei de 1984 sobre la policia i els mitjans de prova en matèria penal (PACE) d'Anglaterra i Gal·les. Aquest Codi de Bones Pràctiques que acompanya la Llei PACE, també és aplicable a la Llei de 1971 sobre abús de drogues, la Llei de 1968 sobre armes de foc, la Llei de 2000 contra el terrorisme i la Llei de 1994 sobre la justícia penal i l'ordre públic.

14 Article 1 de la Llei PACE de 1984.

neralizaciones o estereotipos sobre determinados grupos o categorías de personas que presenten una mayor probabilidad de participar en actividades delictivas.»

També s'han emès aclaracions en matèria anti-terrorista:¹⁵ «El perfil de las personas sometidas a registro deberá corresponder al perfil de las personas que residen en la zona correspondiente. [...] Lo que define a un terrorista son sus acciones, y no su etnia, raza o religión. Los terroristas pueden proceder de una gran diversidad de entornos y pueden tratar de modificar su comportamiento con el fin de disfrazar sus intenciones criminales y confundirse con el ambiente.»¹⁶

1.8.2. Formar-los en matèria de racisme i xenofòbia

La formació ha de tenir per objectius: explicar als agents de policia la legislació en matèria de discriminació; combatre els estereotips i prejudicis; sensibilitzar sobre les conseqüències de la discriminació i la importància de la confiança de la població, i oferir consells pràctics sobre la comunicació amb la població. En aquest sentit, el Codi Europeu d'Ètica de la Policia estableix que "la formació del personal de policia ha d'integrar plenament la necessitat de combatre el racisme i la xenofòbia" dins de la mateixa organització policial.¹⁷ Com a exemples significatius trobem el curs de formació dissenyat per les forces policials d'Irlanda i d'Irlanda del Nord anomenat "La diversitat funciona" en el marc d'un projecte Peace II de la UE; el cursos de formació organitzats per la policia d'Amsterdam (Holanda) per a 300 comandaments policials sobre les funcions de lideratge; i, el curs de formació contra les actituds esbiaixades i en favor de la diversitat «Un món de diferències», desenvolupat per la Lliga Antidifamació a Àustria.¹⁸

1.8.3. Incentivar-los a cuidar les formes per tal de generar trobades de "bona qualitat"

Els efectes negatius de la repetició d'identificacions policials es redueixen de forma significativa quan l'agent es comporta amb professionalitat i respecte. En particular, rebre informació sobre els motius de la identificació augmenta el nivell de satisfacció en les trobades d'aquest tipus. Al Regne Unit, abans d'identificar i/o registrar una persona o un vehicle, l'agent de policia ha de fer el possible per

donar la informació següent:¹⁹ el nom de l'agent; el nom de la comissaria de policia a la qual està adscrit l'agent; l'objecte buscat i els motius que justifiquen el registre. A més, per tal de supervisar la qualitat de les identificacions, els formularis d'identificació i registre de la policia local de Hertfordshire, per exemple, inclouen un apartat en el qual la persona identificada pot anotar la qualitat de l'actuació.

1.8.4. Justificar i recollir dades de cada actuació d'identificació i registre que realitzin

Els formularis són una eina pensada per induir els agents de policia a justificar les identificacions practicades i per promoure una política d'obertura i responsabilitat de cara al públic. En el cas de la policia local de Birmingham, per exemple, als formularis es fa constar el motiu del registre, l'objecte que els agents estan buscant, les pistes de sospita, l'etnicitat de la persona identificada (definida tant per la persona identificada com per l'agent) i el resultat de la identificació. A més, al Regne Unit, el Codi de Bones Pràctiques de la Llei PACE exigeix als agents de policia que facilitin a la persona identificada una constància escrita de l'actuació. Els avantatges que presenta la utilització d'aquests formularis són: el control intern i detecció de la falta de proporcionalitat en les actuacions sobre les minories; i la disponibilitat pública d'estadístiques i dades que poden servir posteriorment a recolzar les denúncies per discriminació.

1.8.5. Introduir mesures de control internes i externes davant la desproporcionalitat

Al Regne Unit, s'ha posat en marxa un control informatitzat i individualitzat de les identificacions practicades pels agents de policia de Hertfordshire. A través d'una aplicació informàtica on es bolca la informació de tots els formularis de registre, els és possible detectar si els agents identifiquen un nombre estadísticament desproporcionat de persones pertanyents a minories ètniques. La taxa de desproporcionalitat ha descendit entre els agents detectats i entrevistats, així com en el conjunt de la policia. De portes enfora, una bona manera de rendir comptes és promoure trobades periòdiques entre agents de policia i representants de les comunitats afectades, on els agents puguin explicar quina feina estan fent i perquè i les comunitats puguin controlar de primera mà que s'està treballant professionalment.

15 Article 44 de la Llei de 2000 contra el terrorisme.

16 Procediment normalitzat de treball de la Policia Metropolitana de Londres.

17 Comitè de Ministres del Consell d'Europa, (2001), apartat 30: Exposició de motius, comentari a l'apartat 30.

18 Més informació al web de la Lliga Antidifamació: http://www.adl.org/education/edu_awod/default.asp.

19 Article 2 de la Llei PACE.

1.8.6. Facilitar mecanismes de denúncia per a la població objecte d'identificacions i registres

En paral·lel a les mesures de control internes, també és necessari disposar d'un òrgan independent que pugui canalitzar les queixes adreçades a la policia²⁰ i fer un esforç actiu perquè la ciutadania conegui quins són els seus drets quan s'exposa a una identificació policial. En aquesta línia, l'Associació dels Cossos Policials del Regne Unit ha elaborat un fulletó destinat a informar la població sobre el procediment d'identificació i registre. Entre altres, facilita informació clara i accessible sobre: en què consisteix una identificació i un registre; per què i quan es realitzen; quines peces de roba pot la policia demanar a una persona que es tregui; quina informació ha de facilitar l'agent de policia; quines coses cal anotar en el formulari d'identificació i com s'ha de formular una reclamació per tracte incorrecte.

2. Marc legal de l'estat espanyol

L'article 14 de la Constitució espanyola estableix que: «Los españoles son iguales ante la ley, sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razón de nacimiento, raza, sexo, religión, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social». Tot i això, el Tribunal Constitucional, en relació al primer cas de perfil ètnic litigat a Espanya (Rosalind Williams, 2001),²¹ va dir que, per tal de complir amb l'establert a la Llei d'estrangeria,²² «determinadas características físicas o étnicas pueden ser tomadas en consideración en ellos como razonablemente indiciarias del origen no nacional de la persona que las reúne». Aquell mateix any, un vot particular d'un magistrat del tribunal va alertar dels efectes negatius del perfil ètnic i va objectar: «La introducción de un criterio basado en la pertenencia de una persona a un grupo racial determinado resulta a mi entender contrario al art. 14 CE, pues nos encontramos ante una discriminación expresamente prohibida por este precepto, ya sea directa o sólo indirecta».

En el pla internacional, el Tribunal Europeu de Drets Humans va sentenciar: «Ninguna diferenciación en el trato basada únicamente o de manera decisiva en el origen

étnico de una persona puede ser justificada objetivamente en una sociedad contemporánea democrática [...] Habida cuenta que el derecho a la libertad de movimiento del denunciante fue restringida únicamente con motivo de un origen racial, dicha diferencia de trato constituye discriminación racial en el sentido del artículo 14 de la Convención.» (Cas Timishev, 2006)

En la mateixa línia, el Comitè de Drets humans de les Nacions Unides també va pronunciar-se sobre aquesta qüestió en relació al primer cas de perfil ètnic litigat a Espanya: «El Comité estima que es legítimo efectuar controles de identidad de manera general con fines de protección de la seguridad ciudadana y de prevención del delito o con miras de controlar la inmigración ilegal. Ahora bien, cuando las autoridades efectúan dichos controles las meras características físicas o étnicas de las personas objeto de los mismos no deben ser tomadas en consideración como indicios de su posible situación ilegal en el país. Tampoco deben efectuarse de manera tal que sólo las personas con determinados rasgos físicos o étnicos sean señaladas. Lo contrario no sólo afectaría negativamente la dignidad de las personas afectadas, sino que además contribuiría a la propagación de actitudes xenófobas entre la población en general y sería contradictorio con una política efectiva de lucha contra la discriminación racial.» (Cas Rosalind Williams, 2009)

Les lleis i circulars que emparen l'actuació del Cos Nacional de Policia i de la Guàrdia Civil²³ consideren com a falta greu tota actuació que suposi discriminació per raó d'origen ètnic, incloses les identificacions, amb sancions que poden suposar la separació del servei, la suspensió de funcions de tres mesos a sis anys o el trasllat forçat. Pel que fa a les identificacions, deixen clar que s'han d'executar d'una manera proporcionada i respectuosa i que només es podrà traslladar a les dependències policials a efectes d'identificació aquelles persones que no hagin pogut ser identificades i que siguin fonamentadament sospitoses d'haver comès un il·lícit penal o hagin incorregut en una infracció administrativa. Es considera improcedent traslladar a dependències policials a persones pel mer fet que en la identificació es constati la seva estada irregular a Espanya, sempre i quan aquestes hagin provat degudament la seva identitat mitjançant un document oficial o suficientment vàlid i aportin un domicili susceptible de comprovar-se.

20 A Anglaterra i Gales existeix la Independent Police Complaints Commission (IPCC)

21 Veure en aquest document apartat «Casos concrets a Catalunya i Espanya», Rosalind Williams (1992), pàg. 8

22 Article 23.2 a) de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

23 Llei Orgànica 4/2010, del 20 de maig, del Règim Disciplinari del Cos Nacional de Policia; Circular 1/2010 de la Direcció General de Policia i de la Guàrdia Civil i Circular X/2012 de la Direcció General de Policia.

Tanmateix, amb les recents modificacions al Codi Penal²⁴ i amb la Llei de Seguretat Ciutadana²⁵ s'ha contribuït a vulnerabilitzar encara més la situació de les persones migrades i no s'ha estat proactiu en l'eradicació de les identificacions per perfil ètnic. Si bé és cert que l'article 16 de la Llei de Seguretat Ciutadana explicita retòricament el respecte del principi de no-discriminació en les identificacions, no desenvolupa mesures específiques que limitin aquest tipus de pràctica o corregeixin el marge de poder de la policia. En general, aquesta llei beu d'una filosofia desmesuradament preventiva, on els indicis són prova suficient per engegar controls, registres i identificacions

per a la indagació i la prevenció delictiva, així com per a la sanció d'infraccions penals i administratives. A més, deixa clar que es podran identificar persones amb el rostre no visible sota els mateixos supòsits, fet que exposa un ampli sector de les dones de religió musulmanes a ser privades de la seva llibertat de culte amb freqüència. Entre altres canvis, la col·laboració ciutadana passa a ser obligatòria i l'obstaculització de la feina dels agents pot ser sancionada. A més, la policia té el dret reservat de crear perímetres de seguretat quan ho consideri necessari, fet que permet impedir l'observació ciutadana de les batudes racistes.

24 Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal.

25 Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la Seguretat Ciutadana

3. Informes previs a l'estat espanyol

Encara que el panorama de teoritzacions espanyoles en relació a la perfilació ètnica policial no es gaire ampla, sí que s'han desenvolupat alguns estudis prèviament en diferents punts:

Identificaciones basadas en perfil étnico en Granada

Estudio realizado mediante observación y entrevistas directas. 2016

Autoria: Asociación Pro Derechos Humanos de Andalucía i Instituto de la Paz y los Conflictos de la Universidad de Granada

Identificaciones policiales imparciales y eficaces

Lecciones sobre la reforma en cinco servicios policiales españoles. 2015

Autoria: Open Society Foundations i Plataforma por la Gestión Policial de la Diversidad

Persecución y acoso policial.

La persistencia de los controles de identidad por perfil étnico

Tercer informe sobre las redadas racistas de las Brigadas Vecinales de Observación de los Derechos Humanos. 2014

Autoria: Brigadas Vecinales de Observación de los Derechos Humanos (BVODH)

Identificación policial por perfil étnico en España

Informe sobre experiencias y actitudes en relación con las actuaciones policiales. 2013

Autoria: José García Añon, Ben Bradford, Jose Antonio García Sáez, Andrés Gascón Cuenca, Antoni Llorente Ferreres, Institut de Drets Humans, Universitat de València.

Parad el racismo, no a las personas

Perfiles raciales y control de la inmigración en España. 2011

Autoria: Amnistia Internacional

4. Metodologia

4.1 Dades públiques

Ningú no dubta que la principal font d'informació pel que fa a les identificacions que es practiquen al carrer és la mateixa policia. Des de l'inici, l'informe que ens ocupa ha volgut fer ús d'aquestes dades, entenent que són les que reflexen d'una forma més completa el context en què ens trobem.

Conscients del dret que tenim com a part de la ciutadania i la societat civil, per sol·licitar aquestes dades hem fet ús del [Servei d'Accés a la Informació Pública](#) que ofereix la Generalitat. Aquest servei permet que qualsevol persona major de 16 anys pugui fer una sol·licitud d'informació pública i rebre resposta en el termini d'un mes.

4.1.1 Sol·licitud de dades públiques

Com a nivell humà ens era inviable analitzar la realitat de tots els cossos de seguretat pública de Catalunya, hem prioritzat una anàlisi global de la situació a Catalunya, en base a dades dels Mossos d'Esquadra, i una anàlisi concreta de sis municipis i les ABP²⁶ corresponents, en base a dades de les respectives policies locals i de Mossos: Lleida (ABP Segrià – Garrigues – Pla d'Urgell), Salt (ABP Gironès – Pla de l'Estany), Salou (ABP Tarragonès), Terrassa (ABP Terrassa) i Ciutat Vella (ABP Ciutat Vella). Els sis municipis s'han escollit segons criteris de representativitat territorial i de relació entre el número de població estrangera i el número de població identificada.

La informació que en un inici vam sol·licitar des de SOS Racisme Catalunya, en dos tràmits diferents (19/07/2018 i 25/07/2018), va ser la següent:

26 Àrea Bàsica Provincial: organisme territorial a través del qual els Mossos d'Esquadra es reparteixen per Catalunya. Pot incloure una o més comissaries. [Organigrama dels Mossos d'Esquadra](#)

Mossos d'Esquadra

Número d'identificacions distribuïdes segons tipus d'actuació, ABP, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives distribuïdes segons tipus d'actuació, ABP, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions distribuïdes segons tipus d'actuació, ABP, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) distribuïdes segons tipus d'actuació, ABP, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Guàrdia Urbana de Barcelona

Número d'identificacions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Guàrdia Urbana de Badalona

Número d'identificacions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Polícia Local de Terrassa

Número d'identificacions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Polícia Local de Salou

Número d'identificacions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Polícia Local de Salt

Número d'identificacions segmentat per tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives segmentat per tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions segmentat per tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) segmentat per tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Guàrdia Urbana de Lleida

Número d'identificacions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de faltes administratives distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de detencions distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

Número de registres (escorcolls) distribuïdes segons tipus d'actuació, nacionalitat, sexe i edat, de 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017

4.1.2 Recepció de dades públiques

La informació que vam rebre finalment va ser menys de la meitat sol·licitada.

Pel que fa a Mossos, ens van proporcionar totes les dades demanades a excepció de les dades referents a escorcolls, perquè asseguruen que cap cos policial les recull. Algunes dades rebudes feien referència al total d'identificacions efectuades, mentre que altres feien referència al total de persones identificades. Això ens ha dificultat una mica l'anàlisi i la interpretació de les dades. Ara bé, els excel·lents rebuts són força clars i contenen molta més informació de la que finalment hem pogut estudiar.

Pel que fa a la Guàrdia Urbana de Badalona, la Policia Local de Terrassa, la Policia Local de Salou, La Policia Local de Salt i la Guàrdia Urbana de Lleida, vam rebre el nombre de faltes administratives i detencions segmentades tal com les havíem demanat, però el número d'identificacions que vam rebre era massa petit com per creure que representen el total d'identificacions produïdes al carrer. En alguns casos, la xifra d'identificacions proporcionada ha estat tant desorbitadament baixa que no ens ha permès cap càlcul. És el cas de Lleida, Terrassa i Salt i Salou. A nivell de policia local, doncs, les dades que van arribar més completes van ser les de Badalona.

La Guàrdia Urbana de Barcelona mereix un paràgraf a part en l'informe que ens ocupa. La resposta literal que vam rebre per part del Cap del Gabinet Tècnic de l'Unitat d'Informació del Departament d'Interior va ser: "Pel que fa a les identificacions no es possible oferir aquestes dades atès que la Guardia Urbana de Barcelona utilitza un altre sistema de registre d'identificacions". L'Ajuntament de Barcelona, per la seva banda, va argumentar que "el registre de les dades referides es duu mitjançant un llibre d'annotacions manuals que es posa, d'acord amb el mandat legal, a disposició de la fiscalia i la informació que conté aquest llibre no es trasllada en cap base de dades digital i, per tant, no es pot fer cap mena d'explotació estadística".

Insatisfetes davant aquestes dues respostes, SOS Racisme va interposar una reclamació davant la [Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública \(GAIP\)](#), que ha derivat en una mediació de dos mesos entre SOS Racisme i l'Ajuntament de Barcelona. Les dades finalment obtingudes després d'aquest procés rocen el ridícul. La Guàrdia Urbana de Barcelona ha estat, sense dubte, el cos policial més opac i menys predisposat de tots els consultats.

4.1.3 Mètode d'anàlisi

Malgrat hem tractat un volum de dades considerable, s'ha de tenir en compte que les dades policials catalanes i espanyoles no recullen l'etnicitat. Per tant, no podem conèixer al 100% el biaix discriminatori dins dels cossos policials. L'única variable que ens permet aproximar-nos-hi és la nacionalitat, però aquesta no visibilitza la realitat de les persones amb nacionalitat espanyola que no són blanques: persones gitanes, persones afrodescendents o asiàticodescendents nascudes a Catalunya, persones adoptades internacionalment, persones migrades que hagin obtingut la nacionalitat espanyola, entre altres casuístiques.

A més, la majoria de dades facilitades per Mossos d'Esquadra fan referència únicament a persones identificades, i no al total d'identificacions. Per tant, les xifres són més baixes que si analitzéssim el nombre absolut d'identificacions.

Per tal de calcular els indicadors fonamentals de desproporcionalitat entre nacionalitats, hem fet ús del manual *Herramientas para el Análisis de las Identificaciones Policiales* (2017), elaborat per la Plataforma per la Gestió Policial de la Diversidad. Aquest manual facilita que tant agents de policia com societat civil puguin calcular la **taxa d'identificacions** (general i per nacionalitat, relaciona el nombre d'identificacions amb el nombre d'habitants), la **taxa d'encert** (general i per nacionalitat, relaciona les identificacions amb la suma de faltes administratives i detencions) i la **ràtio de desproporcionalitat**, que mesura la diferència d'entre la nacionalitat majoritària i la resta de nacionalitats.

Per avançar-nos a les reaccions que poden ocasionar els resultats de l'informe dins de l'àmbit policial, exposem algunes crítiques teòriques que s'han fet a la taxa d'encert:

- 1) La taxa d'encert mesura l'efectivitat de les identificacions en la detecció d'infraccions, però les identificacions també tenen la finalitat de prevenir delictes. Així doncs, en la lògica d'alguns sectors policials, si les identificacions són molt efectives en la prevenció, les taxes d'encert haurien de ser molt baixes.
- 2) Com ha "encert" s'ha tingut en compte el nombre d'infraccions administratives i el nombre de detencions, però no altres actuacions posteriors que també impliquen identificació (citació, denúncia, etc.). *[En aquest sentit, si s'inclouessin altres actuacions, la taxa podria ser una mica més alta del que consta als resultats.]*

3) La policia utilitza les identificacions com un mitjà d'obtenció d'informació per a posteriorment analitzar-la i desenvolupar actuacions d'investigació o prevenció (objectius a mitjà/llarg termini). La taxa d'encert no mesura l'efectivitat en aquest sentit, sinó que mesura l'efectivitat en la detecció immediata. *[Tot i això, les lleis policials no diuen explícitament que les identificacions al carrer puguin tenir com a objectiu recollir informació, sinó únicament identificar possibles infractors o delinqüents]*

Tanmateix, malgrat les crítiques, la taxa d'encert se segueix utilitzant en la recerca acadèmica, perquè serveix molt bé per veure la diferència de criteri entre aturar una persona blanca i una no blanca, o, en el cas que ens ocupa, una persona de nacionalitat espanyola i una amb nacionalitat estrangera, com demostrem a l'apartat de resultats. En aplicar les mateixes operacions a tots els grups, la proporcionalitat queda intacta.

Sí que volem deixar clar que desconeixem si les dades de què disposem, sobre detencions i faltes administratives han anat necessàriament precedides d'una identificació. Tot i així, aquest és el procediment més habitual i entenem que un gran gruix de les dades respon a aquest patró.

4.2 Enquesta

A part de disposar de dades oficials, ens interessava tenir informació de primera mà per part de la ciutadania i de les mateixes persones aturades. Com a part del procés de desnormalització de les identificacions que la campanya Pareu de parar-me ha estat impulsant, volíem que les persones que fossin aturades tinguessin un mecanisme àgil, senzill i accessible per a poder notificar una parada. Per això, a més de posar a disposició de tots el servei de WhatsApp, vam idear un formulari.

Es tracta d'un mecanisme de denúncia a través de la pàgina web, mitjançant el qual les persones que pateixen freqüentment o que en algun moment han patit identificacions per perfil ètnic poden informar d'una parada racista. Aquest mecanisme no suposa una "denúncia" a efectes legals, sinó que és senzillament un dispositiu que ens permet reunir i acumular casos de parades policials per perfil ètnic per generar una base de dades al servei de la tasca d'incidència política i denúncia pública de la plataforma. Tenir dades i generar estadístiques és indispensable per avalar la veracitat d'aquesta mala pràctica policial. Actualment, les denúncies es poden efectuar o bé a través del web, omplint el formulari a l'apartat "Comunica una

parada racista", o bé a través dels formularis en paper que hem fet arribar a diferents centres i plataformes.

En una primera fase el formulari o enquesta tenia 10 preguntes; el vam imprimir en format quartilla i el vam repartir per diferents entitats i col·lectius de migrants i drets humans, locals de Ciutat Vella i Oficines de Joventut de diferents punts de Catalunya. També el vam incrustar directament a la web de la campanya (pareudepararme.org). Però en una segona fase, en veure que els casos recollits eren menys dels esperats i que cada vegada teníem curiositat per saber més informació, vam decidir elaborar una enquesta més llarga, de 53 preguntes, en format Google Forms, un format accessible i relativament conegut, que també es va vincular a la web de la campanya, a més de compartir-se per xarxes i correu electrònic.

4.2.1 Elaboració de les preguntes

L'enquesta va ser reformulada diverses vegades, a partir de l'intercanvi amb persones que tenien altes probabilitats de ser parades. Concretament, una primera revisió es va fer amb l'ajuda del grup de treball activista de la campanya, format gairebé al 100% per persones migrants i racialitzades, moltes d'elles protagonistes d'identificacions en ocasions anteriors. Després d'una reunió de dues hores, es va decidir deixar un camp de lliure expressió, on poder explicar tots els detalls. També vam decidir no categoritzar a priori l'etnicitat de les persones amb diferents opcions de resposta o etiquetes, sinó deixar un camp de resposta lliure perquè fossin elles mateixes les que s'autodefinissin. Finalment, vam creure que seria interessant permetre que persones testimonis poguessin respondre al formulari, però responnent unes preguntes específiques i amb una anàlisi a part dels resultats.

La majoria de respostes han permès elaborar gràfics i valorar quantitativament els resultats. Hem preguntat principalment sobre els detalls de la parada (dia, hora, lloc), el perfil de la persona aturada (etnicitat, edat, freqüència d'identificació), detalls de la policia i actitud de la mateixa durant la parada (cos policial, nombre d'identificació, vestimenta, grau de violència) i presència o absència de testimonis, entre altres detalls.

4.3 Observació directa

L'observació directa és un mètode d'investigació que tracta d'utilitzar la tècnica d'observar per extreure dades i informació d'un espai concret. L'observació és una tècnica que ens permet registrar una possible disparitat entre les idees expressades i les accions dutes a terme: "El que diem que fem, i el que fem".²⁷

L'objectiu de l'observació és principalment recollir dades en format quantitatiu i alhora generar un dispositiu que ens permeti validar o invalidar les declaracions per part de les institucions policials i polítiques que neguen rotundament que hi hagi un patró grupal discriminatori en les identificacions policials a peu de carrer. Si això, és cert, no s'hauria d'observar cap diferència de quantitat d'identificacions segons la racialització de les persones registrades durant l'observació directa. Necessitem veure si hi ha relació d'influència entre la identificació policial i la racialització de les persones.

4.3.1 Definició de variables

Tant amb l'estudi comparatiu com amb l'observació directa hem tractat de veure si hi ha alguna alteració en la possibilitat de ser identificat que tingui a veure amb l'ètnia de l'individu que es troba al carrer. Dit d'una altra manera, veurem si la racialització de l'individu influeix en la possibilitat que el mateix sigui identificat per la policia. Amb això, podem també analitzar si hi ha alguna relació entre la racialització i la identificació policial.

Per poder realitzar aquesta anàlisi i saber si el criteri col·lectiu policial és racista hem establert tres variables diferents que ens serviran per a les dues primeres metodologies: l'estudi comparatiu i l'observació directa. Aquestes variables es distribueixen en dos tipus: influents (I) i no influents (X). En aquest cas, la variable no influent és: 1) Les identificacions policials (X); i la variable influent és: 2) La racialització (I).

4.3.2 Definició del territori

La definició del territori va ser resultat d'un estudi i una posada en comú d'alguns territoris, districtes o poblacions. Després de realitzar un detallat estudi de dades basant-se relacionar els barris o poblacions amb major taxa d'identificacions i els barris o poblacions amb major taxa d'immigració, vam fer una selecció de les poblacions en què anava a ser més fructífer realitzar aquests estudis.

²⁷ En aquest llibre se'ns descriu la diferència entre el que es fa i el que es diu fer, com una de les principals informacions que ens permet extreure l'observació directa. Henri Peretz. (2000). LOS MÉTODOS EN SOCIOLOGÍA: la observación. Quito-Ecuador: Ediciones Abya-Yala.

Els territoris resultants van ser aquests:

Província	Localitat
Barcelona	Ciutat Vella
	Badalona
	Terrassa
Girona	Salt
Tarragona	Salou
Lleida	Lleida

Per una qüestió de proximitat i coneixement finalment vam decidir centrar les investigacions sobre el terreny al districte de Ciutat Vella, que forma part de l'Àrea metropolitana de Barcelona, amb una taxa de migració del 44,73%, segons dades de l'Idescat 2017.

4.3.3 Categorització de grups

Partim de la base que la categorització de grups ètnics o racials no és una tasca fàcil ni senzilla pel fet que no hi ha una manera "correcta" de fer-ho i possiblement qualsevol categorització que portem a terme serà inexacta. Per això ens hem cenyit a generar una categorització a partir dels resultats de les investigacions i de les categories que han aparegut en l'estudi com les més afectades per les identificacions policials per perfil ètnic.

Els grups que hem seleccionat són:

- Persones negres
- Persones magrebines o àrabs
- Persones del sud-est asiàtic
- Persones d'americà llatina / trets aborígens

4.3.4 Equip d'observació

El grup de treball es va constituir de diversos activistes que vénen participant en el projecte "Pareu de Parar-me" des de fa temps, a més d'algunes persones representants d'entitats amb les que col·laborem des del projecte.

En un inici, l'equip d'observació es constituïa de 17 persones que es van distribuir en matins i tardes i en els dos llocs d'observació. Finalment, van ser 13 les persones que van participar en l'observació.

Per formar els voluntaris vam dur a terme diverses trobades en les quals vam definir la metodologia, els mecanismes i les dinàmiques de treball perquè les observacions

fossin rigoroses i ens permetessin extreure el màxim d'informació possible.

A partir d'una taula que contemplava diverses categories (hora de la identificació, competència policial que identifica, ètnia atribuïda de la persona identificada, gènere atribuït a la persona identificada i observacions) es van recollir per escrit totes les identificacions que el subjecte d'observació captava durant el temps d'observació.

4.3.4 Horaris d'observació

El nostre objectiu era que el mètode d'observació directa fos el més sòlid i representatiu possible. Per això, vam establir a priori uns horaris fixos d'observació. Consideravem que les observacions serien més efectives si es realitzaven tant al matí com a la tarda, de manera que vam establir dues franges horàries d'observació;

-De 11:00 a 13:00 del matí

-De 17:00 a 19:00 de la tarda

El propòsit inicial era realitzar 40 hores d'observació: 20 hores setmanals d'observació repartides en 4 hores diàries dividides en matins i tardes. Finalment es van realitzar 26 hores d'observació repartides en 9 matins i 4 tardes, atès que algunes de les persones que havien de realitzar l'observació no van poder realitzar-la per motius personals.

4.3.5 Llocs d'observació

L'observació s'enriquia més si aconseguíem desenvolupar-la en dos llocs diferents que formessin part del districte de Ciutat Vella. Per això, després d'una investigació contrastada vam decidir que dos llocs interessants eren:

- El carrer hospital 105, en la qual hi ha sempre una furgoneta policial aparcada i es troba perpètuament supervisada entre dos i quatre guàrdies urbans.

- La plaça del Pou de la Figuera, coneguda popularment com "El forat de la vergonya" on hi ha un flux important de nois i noies marroquines i de menors no acompanyats. En aquest cas, van ser persones que treballaven en entitats del barri qui ens van comentar que es produïen moltes identificacions policials en aquesta zona.

4.4 Estudi comparatiu

L'estudi comparatiu tracta de fer, a través de dos tipus diferents d'unitats d'observació, una comparació de com influeix la variable influent (la racialització) sobre una altra variable no influent (la identificació policial) i, a partir d'això, obtenir resultats que ens permetin comparar el nivell de relació i influència entre aquests dos tipus de variables (influentes / no influents).

Aquestes relacions les establirem a través dels resultats directes de l'estudi comparatiu que ens permetran veure quantes persones racialitzades *versus* quantes persones no racialitzades (de les enquestades) han estat una o més vegades identificades per la policia en l'últim any. La diferència de resultat entre les dues variables influents (persones racialitzades / persones no racialitzades) possibilitarà fer una anàlisi de la relació d'influència entre racialització i identificació policial, el que finalment ens permetrà parlar d'identificacions policials per perfil ètnic. Això sí, recordem de nou que els resultats del nostre estudi són aproximats, considerant que no partim d'una mostra representativa de les unitats d'observació.

A més, s'ha definit un subgrup d'edat dins el qual han d'estar contemplades totes les unitats d'estudi. El subgrup d'edat és de 15 a 45 anys d'edat.

4.4.1 Equip d'estudi comparatiu

L'estudi comparatiu va ser realitzat per dues persones activistes que es trobaven en el moment participant en Sos Racisme Catalunya. Es va realitzar una petita trobada amb elles per explicar-los quina era la metodologia de l'estudi comparatiu.

Aquestes persones portaven una taula que havien d'emplenar amb la resposta a dues preguntes:

1. Has estat identificat alguna vegada a la teva vida?
2. En el cas que si, quantes vegades? (Havien de marcar una de les quatre opcions que hi havien)

D'aquesta taula es van extreure els resultats i l'anàlisi.

4.4.2 Horaris d'estudi comparatiu

Les enquestes van ser realitzades en dos matins. A la franja horària de 11:00 a 14:00 del migdia.

4.4.3 Llocs d'estudi comparatiu

Tenint en compte que la nostra zona de treball és el districte de Ciutat Vella vam decidir seguir en aquesta línia per una qüestió de rigor. Així, els enquestadors van dur a terme les enquestes al Raval a persones amb les que no

hi havia un contacte previ. Volíem que el treball es veiés travessat per la menor subjectivitat possible, per això vam decidir que els objectes d'estudi havien de ser persones aleatòries que es trobessin per la zona en el moment i que estiguessin disposades a participar.

4.5 Entrevistes en profunditat

Per obtenir informació de caràcter més qualitatiu hem realitzat diverses entrevistes tant a individus directament afectats per la perfilació ètnica policial com a persones que formen o han format part de cossos policials i també a persones que han estat testimonis d'identificacions.

D'aquesta manera, hem realitzat onze entrevistes en total: vuit a persones que han patit alguna identificació per perfil ètnic en la seva vida, dues a funcionaris de l'Estat (un cap de policia i un ex-jutge) i finalment una entrevista a una persona que resideix al Raval i que ha estat testimoni de diverses identificacions per perfil ètnic.

4.5.1 Elaboració del qüestionari

Pel que fa al qüestionari de les entrevistes, vam decidir dur a terme entrevistes no estructurades. Les entrevistes no estructurades no tenen un guió previ, sinó que l'entrevistador improvisa a mesura que va avançant l'entrevista. Donat que les experiències de les persones entrevistades eren molt diverses ens va semblar més fructífer no tancar-nos en un guió estructurat per poder, d'aquesta manera, recollir el màxim d'informació possible procedent de les diverses experiències. La primera pregunta de l'entrevista responia a un objectiu general i era que ens expliquessin una situació en la qual van ser identificades per la policia. A partir d'això, l'entrevistadora improvisava les preguntes segons com es fos desenvolupant el testimoni. Ens ha semblat important deixar que els testimonis expressessin el que volguessin expressar atès que parlem de situacions que han tingut, per als subjectes entrevistats, unes conseqüències emocionals i és important no obviar aquest factor. Al mateix temps, hem volgut donar peu a que ens expressessin possibles propostes de transformació.

5. Resultats

5.1. Anàlisi de dades públiques

5.1.1. Anàlisi de dades dels Mossos d'Esquadra

5.1.1.1. Mossos d'Esquadra: Catalunya

L'Àrea Metropolitana és la zona que concentra la majoria d'identificacions, un 66% del total, si sumem les RP de Barcelona, Barcelona Sud i Barcelona Nord. Malgrat és

comprensible que la regió més cèntrica, transitada i urbanitzada de Catalunya concentri un alt percentatge del total d'identificacions, cal tenir en compte que en aquesta zona hi viuen el 42,8% del total d'habitants de Catalunya. Els últims 5 anys el nombre total d'identificacions tendeix a la baixa, amb algun repunt. És una excepció la RP Central, on les identificacions s'han incrementat un 7%.

	2013	2014	2015	2016	2017
RP Central	43.068	43.298	44.765	47.854	46060
RP Terres de l'Ebre	21.866	19.968	17.940	18.323	16.793
RP Girona	70.963	61.526	61.252	70.544	70.129
RP Metropolitana Barcelona	190.138	184.165	168.242	167.913	168.930
RP Metropolitana Barcelona Sud	133.334	138.618	137.202	136.296	135.666
RP Metropolitana Barcelona Nord	170.194	162.226	170.872	178.511	167.169
RP Pirineu Occidental	15.238	12.242	11.025	12.173	10.840
RP Ponent	43.353	35.896	34.924	31.810	30.737
RP Camp de Tarragona	73.711	72.933	72.119	70.684	64.597
TOTAL	761.865	730.872	718.341	734.108	710.921

Taula 1. Nombre total d'identificacions a Catalunya (2013 - 2017)

Número d'identificacions totals (no persones identificades)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra facilitades a través del Servei d'Accés a la Informació Pública

En el següent quadre veiem la taxa d'identificació per cada 100 habitants de Catalunya, expressada en base al nombre total d'identificacions que han tingut lloc el 2017 (9,41 per cada 100 habitants) i en base al total de persones que han estat identificades el 2017 (4,99 per cada 100 habitants). És a dir, si a una mateixa persona la paren 10 vegades en un any, en el primer càlcul constarà 10 vegades, mentre que en el segon només en constarà una. La taxa varia significativament d'un càlcul a l'altre, i entenem que això passa perquè hi ha uns segments concrets de població que estan sent repetidament identificats al llarg de l'any.

En base al total d'identificacions

$$710.921 * 100 / 7.555.830 = \mathbf{9,41\%}$$

En base al total de persones identificades

$$377.225 * 100 / 7.555.830 = \mathbf{4,99\%}$$

Taula 2. Taxa d'identificació per cada 100 habitants de Catalunya (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra facilitades a través del Servei d'Accés a la Informació Pública

Si ens fixem específicament en la regió metropolitana, veiem que la taxa d'identificació ascendeix fins al 14,56, seguint el primer càlcul. Podríem dir, doncs, que les persones que transiten més sovint per aquesta àrea tenen més probabilitats de ser aturades. Això seria realment així si assumíssim que la probabilitat de ser aturat/ada és totalment aleatòria. Tanmateix, la nostra intuïció ens fa pensar que això no és ben bé així, i que en aquesta zona es donen més identificacions perquè s'hi concentren més persones que per les seves característiques (ètnia, color de pell, nacionalitat, etc.) són més aturades per la policia. Ens falten dades per poder recolzar aquesta afirmació.

ATENCIÓ!

Abans de començar a analitzar les dades que venen a continuació, volem posar de manifest que no disposem de prou informació com per fer un retrat fidel de la dimensió de la discriminació en les identificacions policials a Catalunya. En primer lloc, perquè les dades analitzades, que es basen en la nacionalitat de les persones i no en l'ètnicitat, invisibilitza la discriminació que pateixen aquelles persones que tenen nacionalitat espanyola i no són blanques: persones **gitanes**, principalment, però també persones **afrodescendents** o **asiaticodescendents** nascudes aquí, persones **adoptades** internacionalment, persones que **han migrat** i han aconseguit nacionalitzar-se o persones que practiquen religions no hegemòniques, entre altres casuístiques. En segon lloc, perquè les dades i càlculs que vénen a continuació fan referència a únicament a persones identificades, i no al total d'identificacions. Per tant, les xifres són més baixes que si analitzéssim el nombre absolut d'identificacions.

	Persones identificades Catalunya	Població Catalunya	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	171.367 (45,4%)	6.514.468 (86,21%)	2,63	(1)
Estrangera	203.972 (54,1%)	1.041.362 (13,70%)	19,59	7,4
Sense especificar	1.886 (0,5%)			
TOTAL	377.225	7.555.830	4,99	

Les cinc nacionalitats més identificades a Catalunya:

Marroc	40.668	207.082	19,64	7,5
Romania	24.424	89.071	27,42	10,4
Equador	11.817	26.696	44,27	16,8
República Dominicana	7.906	18.074	43,74	16,6
Colòmbia	7.720	26.406	29,24	11,1

Altres nacionalitats amb diferents perfils ètnics:

Pakistan	6.505	44.202	14,72	5,6
Perú	5.911	18.286	32,33	12,3
Algèria	4.172	8.651	48,23	18,3
Bulgària	3.201	11.308	28,31	10,8
Senegal	3.119	20.323	15,35	5,8

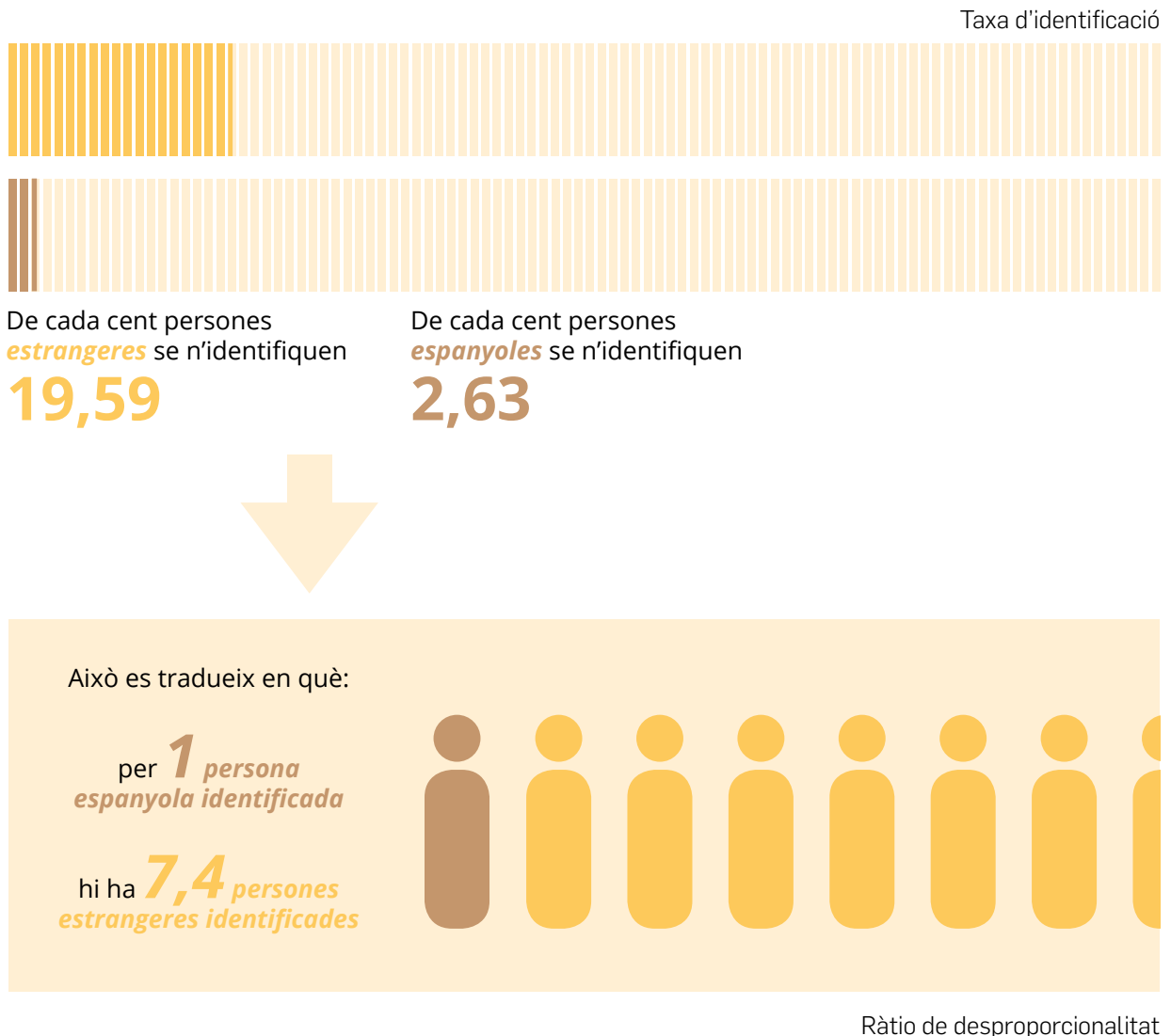
Taula 3. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat de Catalunya (2017)

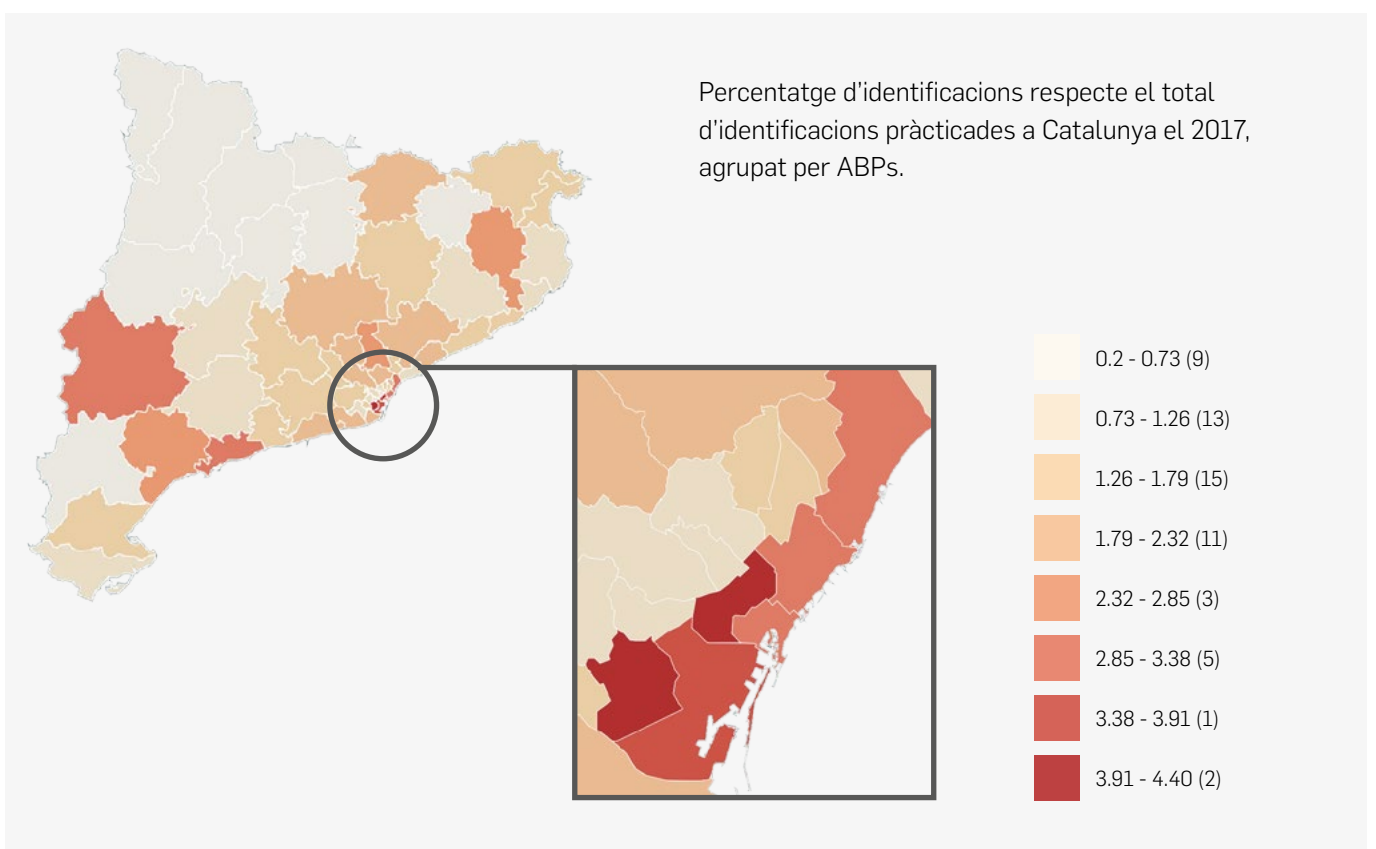
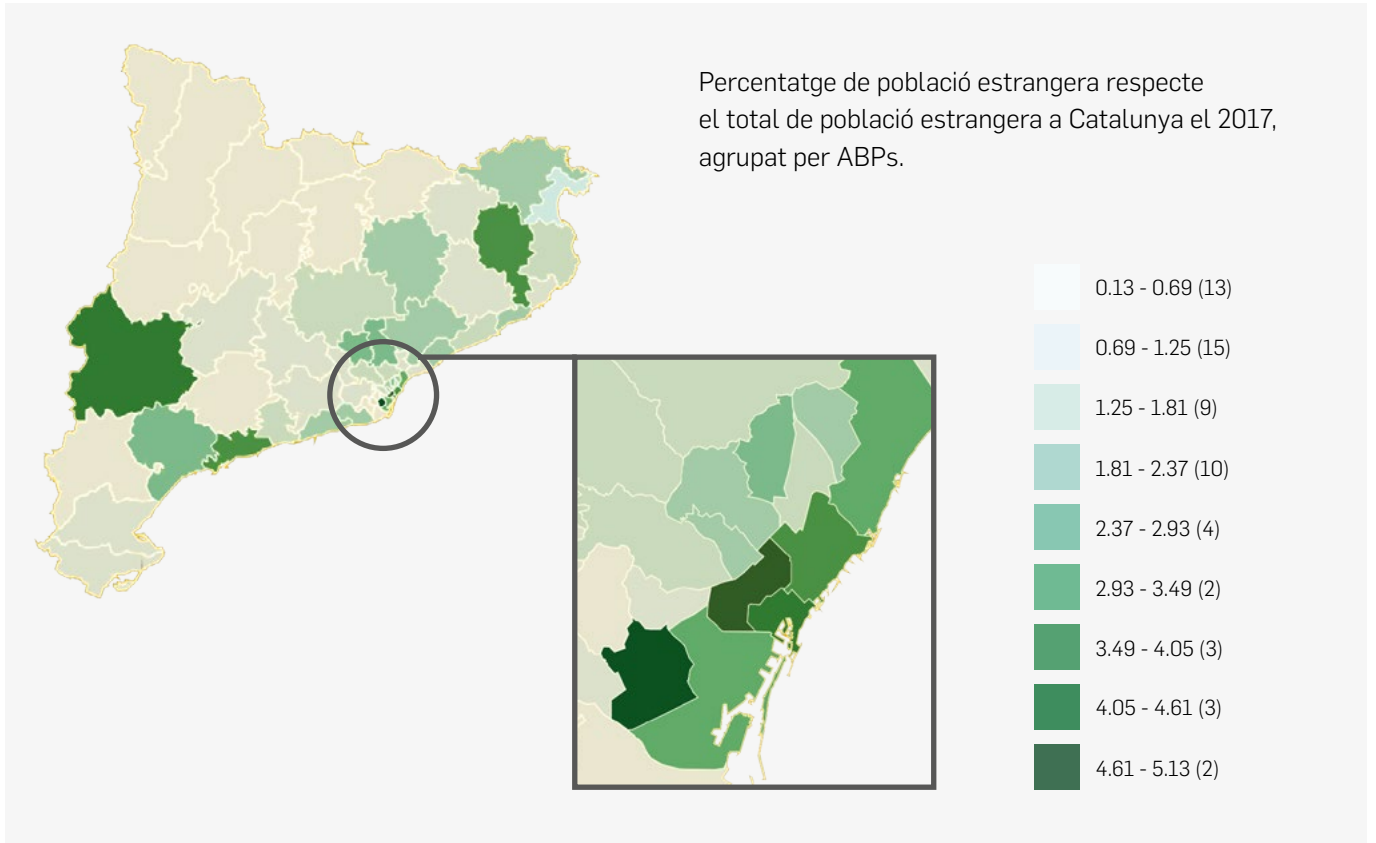
Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

La taula de dalt ens explica que, mentre les persones estrangeres s'emporten un 54,1% del total d'identificacions, només representen el 13,70% de la població total de Catalunya. Així, la seva taxa d'identificació, 19,59, és gairebé 17 punts més alta que l'espanyola. És a dir, gairebé un 20 de cada 100 persones amb nacionalitat estrangera empadronades a Catalunya van ser identificades el 2017, mentre menys de 3 de cada 100 espanyoles van viure la mateixa experiència.

En altres paraules, per cada persona espanyola que és aturada, són aturades 7,4 persones amb nacionalitat estrangera. Si ens fixem en algunes nacionalitats de forma específica, veiem que les taxes d'identificació es disparen i la ràtio de desproporció augmenta, especialment en la nacionalitat equatoriana (16,8), dominicana (16,6) o algeriana (18,3).

TAXA D'IDENTIFICACIÓ I RÀTIO DE DESPROPORCIONALITAT

Val a dir que amb algunes nacionalitats, els càlculs de desproporcionalitat han donat resultats inversemblants, per ser excessivament elevats. Creiem que això pot deure's al fet que les dades de població oferides per Idescat no estiguin del tot completes, o que hi hagi moltes persones d'algunes nacionalitats sense empadronar o de pas pel territori català.

Tal com es pot apreciar al mapa, s'estableix una relació directa entre les zones amb més identificacions i les zones amb més població estrangera. Aquesta relació no és casual. Al nostre parer, respon a un pensament racista profundament arrelat en l'imaginari social i policial: l'associació automatitzada d'estrangeria i delinqüència. Algú podria dir que el volum d'identificacions també està directament relacionat amb el volum de població de cada ABP, i és cert, però mentre el coeficient de correlació entre les identificacions i la població total és de 0,78, la correlació entre identificacions i població estrangera és 10 punts més alta: 0,88.

Les dades demostren una sobre identificació de les nacionalitats estrangeres a Catalunya, fet que, necessàriament, comportarà una detecció de delictes majors en determinades nacionalitats. Tanmateix, més endavant, en

l'anàlisi més aprofundida de determinades ABPs, veurem com moltes vegades la desproporció en la identificació és inversament proporcional a la taxa d'incert. D'altra banda, convé recordar que segons la LO2/1986 corresponen al Cos Nacional de Policia tots aquells procediments relacionats amb l'aplicació de la Llei d'Estrangeria. Per tant, els Mossos no haurien de guiar la seva tasca securitària en funció dels possibles focus de persones en situació administrativa irregular, sinó que haurien de basar-se en incidir més en aquelles zones on es registren més causes d'inseguretat o fets delictius.

L'ABP que més identificacions concentra és l'ABP d'Hospitalet, amb un 4,4% del total d'identificacions a Catalunya. Tot i això, la taxa més alta de persones identificades en contraposició amb el nombre d'habitants és, amb diferència, Ciutat Vella, amb una taxa de 12,06 de cada 100 persones identificades durant el 2017. Si les dades de Mossos d'Esquadra estiguessin recollides per nombre total d'identificacions i no per persones identificades, aquest percentatge seria molt més alt. Tot i això, les persones identificades en aquest districte no necessàriament han de viure allà. Ciutat Vella és un dels punts neuràlgics de Catalunya, un lloc de pas on conflueixen multitud de persones i transports.

	Persones identificades		Població ABP	Població estrangera ABP		Taxa d'identificació*
	N	%		N	%	
ABP Eixample	15.041	4	266.416	53.393	20,04	5,64
ABP Ciutat Vella	12.204	3,2	101.387	45.357	44,74	12,04
ABP l'Hospitalet	16.576	4,4	257.349	48.033	18,65	6,44
ABP Sants-Montjuïc	13.998	3,7	181.910	35.507	19,25	7,70
ABP Tarragonès	11.526	3,1	179.733	27.686	15,04	6,41

Taula 4. Les 5 ABP de Catalunya amb més persones identificades pels Mossos d'Esquadra (2017)

* Càlcul extret a partir del nombre de persones identificades

Nacionalitat Espanyola			Nacionalitat Estrangera		
Robatori amb força	6469	3,77	Control policial de pas	17046	8,36
Discussió verbal	5721	3,34	Dispositiu de seguretat ciutadana/judicial	13425	6,58
Conflicte familiar	5600	3,27	Discussió verbal	9842	4,83
Persona que causa inseguretat	5565	3,25	Persona que causa inseguretat	9741	4,78
Control policial de pas	4951	2,89	Furt	9315	4,57
Furt	4859	2,84	Conflicte familiar	6825	3,35
Agressió entre persones	4562	2,66	Agressió entre persones	6809	3,34
Persona demana ajuda	4301	2,51	Problemes amb clients	6392	3,13
Problemes amb clients	4119	2,40	Campanya de Prevenció/Informació	6323	3,10
Dispositiu de seguretat ciutadana/judicial	4070	2,38	Vigilàncies i Proteccions	6058	2,97
Danys contra la propietat privada	3888	2,27	Robatori amb força	5778	2,83

Taula 5. Persones identificades per Mossos a Catalunya el 2017 segons motiu i nacionalitat

Els motius d'identificació

Tal com ens mostra la taula, pel que fa als motius o tipus d'actuació a què responen les identificacions, ens trobem que en el cas de persones de nacionalitat estrangera, un **15%** (30.471 persones) responen a «control de policia de pas» o «dispositiu de seguretat ciutadana», mentre que en el cas de les persones espanyoles el principal motiu d'identificació és el de «robatori amb força».

Entenem que cada tipus d'actuació va envoltada d'unes implicacions diferents. Així, mentre que el robatori amb força respon a uns indicis de sospita clars o, si més no, definits, en el cas de control de policia de pas es dona màniga ample a l'agent perquè utilitzi la seva discrecionalitat o «ull policia» per parar qui consideri oportú. Per últim, la LO4/2015 concreta que en un dispositiu de seguretat ciutadana els agents podran identificar únicament quan 1) tinguin indicis que la persona pot estar cometent una infracció o 2) tinguin una sospita fundada que la persona està a punt de cometre un delictes. En aquest àmbit, els indicis i sospites entren en un terreny més pantanós, on moltes vegades es fa difícil identificar la motivació de fons de l'aturada.

Per exemple, un agent podria identificar algú per considerar que circula per la via pública en situació administrativa

irregular i, si així fos després d'identificar-lo, es tractaria d'una aturada «efectiva», ja que estar «sense papers» està considerat una falta administrativa. Ara bé, l'indici que una persona no té permís de residència no pot ser, en cap cas, ni el color de la pell, ni l'ètnia, ni l'accent, ni cap altre criteri que es pugui considerar discriminatori. A més, recordem que la tasca d'identificar persones en situació administrativa irregular no és responsabilitat principal de cap dels cossos policials catalans, sinó que correspon, com ja hem dit anteriorment, al Cos Nacional de Policia.

Una altra línia que crida l'atenció a la taula de tipus d'actuació és la de «sense identificar»: 4.078 persones estrangeres (un 2%) van ser aturades en aquesta categoria, davant de 2.756 espanyoles (1,61%). La manca de precisió, rigor o cura en les identificacions tampoc no és casual i podria respondre a una manca d'empatia vers la persona identificada.

Sis contextos locals

Per mirar d'aprofundir en l'anàlisi de dades públiques, hem escollit sis zones que per la ubicació geogràfica, pel nombre de població migrada i pel nombre d'identificacions, poden resultar representatives del territori català. Quan analitzem les dades de Mossos d'Esquadra parlarem d'àrees bàsiques provincials, que és l'unitat mínima en què

		ABP Badalona	ABP Ciutat Vella	ABP Gironès – Pla de l'estany	ABP Segrià	ABP Tarragonès	ABP Terrassa
Nacionalitat espanyola	N	4.658	3.119	4.181	5.094	4.985	3.764
	%	43,1%	25,6%	41,5%	46,2%	43,3%	52,7%
Nacionalitat estrangera	N	6.102	9042	5.846	5.710	6.492	3.340
	%	56,5%	74,1%	58%	51,8%	56,3%	46,8%
Sense especificar	N	37	43	49	226	49	39
	%	0,3%	0,4%	0,5%	2,0%	0,4%	0,5%
TOTAL	N	10.797	12.204	10.076	11.030	11.526	7.143
Població estrangera a la ABP	%	12,16%	44,74%	22,3%	18,83%	15,40%	11,70%

Taula 6. Persones identificades pels Mossos d'Esquadra segons ABP i nacionalitat (2017)

s'organitza aquest cos policial: ABP Badalona, ABP Ciutat Vella, ABP Gironès – Pla de l'Estany, ABP Segrià, ABP Tarragona i ABP Terrassa.

En canvi, quan fem referència a dades de la policia local, ens referirem als següents municipis o districtes: Badalona, Ciutat Vella, Salt, Lleida, Salou i Terrassa. Per tant, les dades de població amb què compararem unes dades i unes altres seran diferents.

Al quadre que ens ocupa, veiem com les persones estrangeres estan sent sobre identificades si comparem el percentatge de persones amb nacionalitat estrangera i el percentatge de persones estrangeres identificades. A la ABP de Badalona hi ha 44 punts de diferència entre un percentatge i l'altre. I a l'ABP del Tarragonès, 40 punts.

5.1.1.2 Mossos d'Esquadra: ABP Gironès – Pla de l'Estany

L'ABP Gironès – Pla de l'Estany inclou les poblacions de Girona, Banyoles i Salt, entre altres localitats més petites que no hem incorporat a l'anàlisi. Veiem com, mentre la població estrangera representa un 22,3% de la població total, un 58% de les identificacions recau sobre aquestes persones. Així, per cada persona espanyola que és aturada, se n'aturen gairebé 5 d'estrangeres.

Si ens fixem en les 5 nacionalitats més identificades, crida molt l'atenció veure una ràtio tant alta de desproporcionalitat envers la població francesa, europea, en principi. D'una banda, hem de tenir en compte que el Gironès queda molt a prop de França i que hi ha moltes persones franceses de pas per aquella zona, que no estan empadronades a Catalunya i que, per tant, no apareixen a les dades del Idescat 2017, amb què hem elaborat els càlculs. Així, la taxa d'identificació i la ràtio de desproporcionalitat contenen un marge d'error a l'alça. D'altra banda, pensem que hi ha moltes persones d'ascendència magrebina o africana que poden tenir nacionalitat francesa, transitar per la zona i ser objecte d'identificacions. Tanmateix, ens falta informació per esclarir aquesta dada.

El percentatge que destaca per sota de França fa referència a les persones romaneses, que són aturades 8 vegades més que les espanyoles. Tanmateix, si ens fixem en la taula a continuació, veurem que la desproporcionalitat és inversament proporcional a la taxa d'encert. Assumint que la identificació és el primer pas per a poder continuar amb actuacions policials posteriors en cas de que s'hi trobin suficients indicis, podem dir que la taxa d'encert mesura les identificacions en relació amb les detencions i les faltes administratives registrades. La taxa d'encert pel que fa a les persones de nacionalitat romanesa és la més baixa

de totes: de 100 persones romaneses que s'identifiquen, només 17 desperten indicis suficients d'haver comès un delicte o una falta. En el cas de les persones espanyoles, aquest percentatge d'encert puja gairebé al 30%.

	Identificacions ABP	Població ABP	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	4.181	115.249		
	(41,5%)	(77,7%)	3,63	(1)
Estrangera	5.846	32.997	17,72	4,9
	(58%)	(22,3%)		
sense especificar	49			
TOTAL	10.076	148.246	6,80	

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Gironès – Pla de l'Estany:

Marroc	1.468	8.597	17,08	4,7
Romania	755	2.616	28,86	8,0
Hondures	643	5.440	11,82	3,3
Gàmbia	319	2.646	12,06	3,3
França	252	337	74,78	20,6

Taula 7. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat de la ABP Gironès - Pla de l'Estany (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

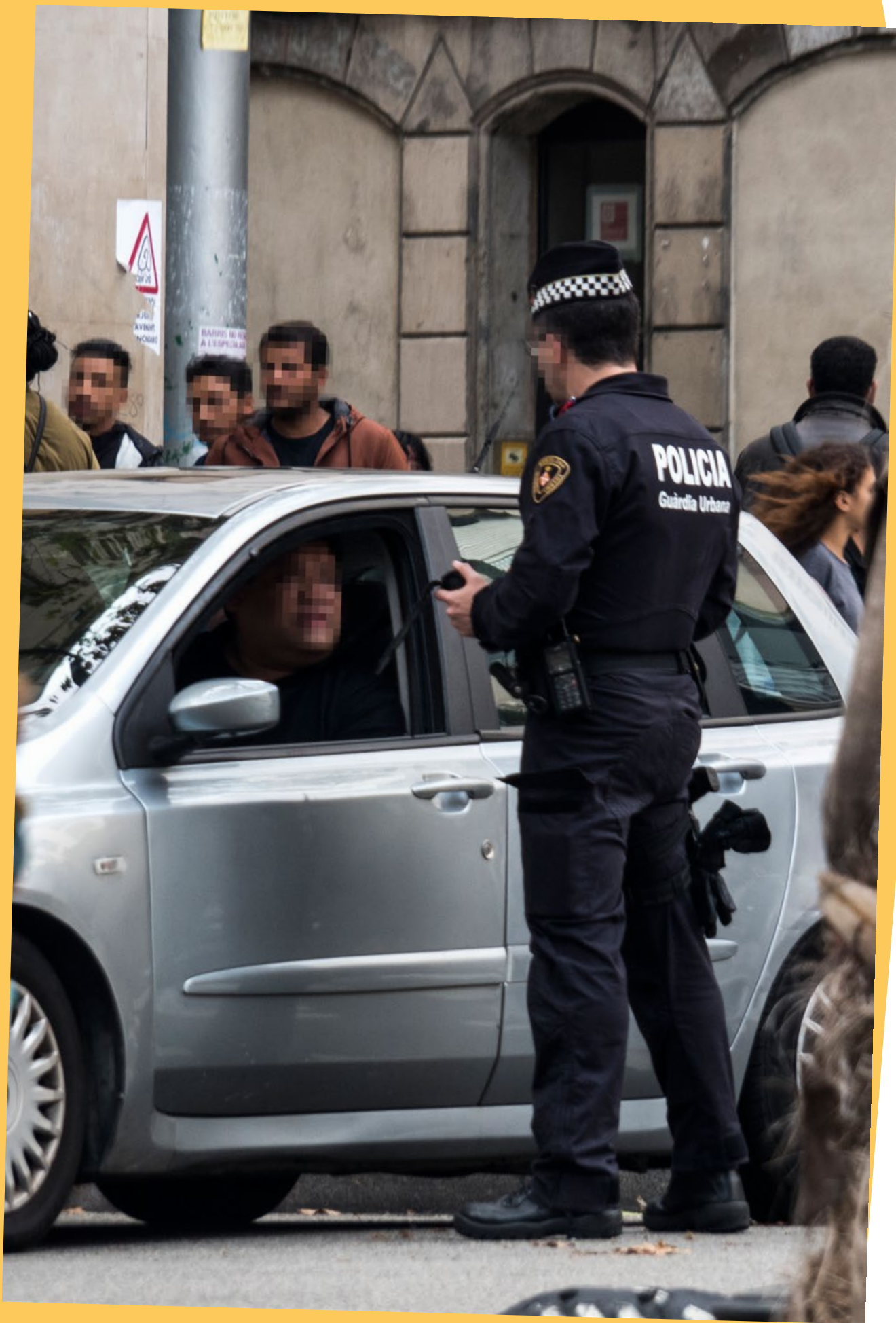
	Identificacions ABP	Detencions ABP	Faltes administratives ABP	Taxa d'encert (%)
Espanyola	4.181	1.018	230	29,8
Estrangera	5.846	1.089	204	22,1
Sense especificar	49		1	
TOTAL	10.076	2.107	435	25,2

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Gironès – Pla de l'Estany:

Marroc	1.468	344	81	29,0
Romania	755	114	13	16,8
Hondures	643	151	24	27,2
Gàmbia	319	54	16	21,9
França	252	68	13	32,1

Taula 8. Taxa d'encert per nacionalitat de la ABP Gironès – Pla de l'Estany (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017

5.1.1.3 Mossos d'Esquadra: ABP Terrassa

L'ABP Terrassa inclou principalment la població de Terrassa, que és la que hem tingut en compte per l'anàlisi que ens ocupa. Veiem com, mentre la població estrangera representa un 11,7% de la població, un 46,7% de les identifications recau sobre aquestes persones. Així, per cada persona espanyola que és aturada, se n'aturen gairebé 7.

Si ens fixem en les 5 nacionalitats més identificades, veiem com les veïnes amb nacionalitat de República Dominicana són les més identificades. A Terrassa, per cada persona espanyola, se'n paren 15 de dominicanes. Ara bé, novament, si ens fixem en la taula a continuació, veiem com el percentatge d'encert de les identifications a persones dominicanes és d'un 15,7%. Un percentatge baix, si el comparem amb el 31% d'encert en les identifications a persones espanyoles.

	Identificacions ABP	Població ABP	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	3.764	191.107	2,0	(1)
	(52,7%)	(88,3%)		
Estrangera	3.340	25.321	13,2	6,7
	(46,70%)	(11,7%)		
sense especificar	39			
TOTAL	7.143	216.428	3,3	

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Terrassa:

Marroc	1.150	11.947	9,6	4,9
Romania	304	1.165	26,1	13,2
Equador	275	935	29,4	14,9
República Dominicana	185	611	30,3	15,4
Colòmbia	132	606	21,8	11,1

Taula 9. Taxa d'identifications totals i per nacionalitat de la ABP Terrassa (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

	Identificacions ABP	Detencions ABP	Faltes administratives ABP	Taxa d'encert (%)
Espanyola	3.764	993	178	31,1
Estrangera	3.340	583	98	20,4
Sense especificar	39			
TOTAL	7.143	1.576	276	25,9

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Terrassa:

Marroc	1.150	231	42	23,7
Romania	304	87	12	32,6
Ecuador	275	45	9	19,6
República Dominicana	185	18	11	15,7
Colòmbia	132	13	1	10,6

Taula 10. Taxa d'encert per nacionalitat de la ABP Terrassa (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017

5.1.1.4 Mossos d'Esquadra:

ABP Segrià – Garrigues - Pla d'Urgell

L'ABP Segrià – Garrigues – Pla d'Urgell inclou, principalment, les poblacions de Lleida, les Borges Blanques i Mollerussa, entre altres poblacions més menudes que han quedat fora de l'anàlisi. En el cas que ens ocupa, mentre la població estrangera representa un 18,83% de la població,

són un 51,8% les identificacions que recauen sobre persones estrangeres. Així, per cada persona espanyola que és aturada, se n'aturen 4,8.

Si ens fixem en les 5 nacionalitats més identificades, veiem com les veïnes amb nacionalitat colombiana són les més identificades en aquesta zona. Per cada persona

	Identificacions ABP	Població ABP	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	5.094 (46,2%)	130.243 (81,17%)	3,91	(1)
Estrangera	5.710 (51,8%)	30.211 (18,83%)	18,90	4,8
sense especificar	226			
TOTAL	11.030	160.454	6,87	

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Segrià – Garrigues - Pla d'Urgell:

Romania	1.261	7.249	17,40	4,4
Marroc	1.225	7.039	17,40	4,4
Algèria	317	1.702	18,63	4,8
Senegal	229	1.355	16,90	4,3
Colòmbia	226	823	27,46	7,0

Taula 11. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat de la ABP Segrià – Garrigues - Pla d'Urgell (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

	Identificacions ABP	Detencions ABP	Faltes administratives ABP	Taxa d'encert (%)
Espanyola	5.094	1040	297	26,2
Estrangera	5.710	799	134	16,3
Sense especificar	226	5	4	
TOTAL	11.030	1844	435	20,7

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Segrià – Garrigues - Pla d'Urgell:

Romania	1.261	178	29	16,4
Marroc	1.225	181	41	18,1
Algèria	317	46	6	16,4
Senegal	229	27	3	13,1
Colòmbia	226	37	5	18,6

Taula 12. Taxa d'encert per nacionalitat de la ABP Segrià – Garrigues - Pla d'Urgell (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017

espanyola, se'n paren 7 de dominicanes. En aquest cas, la taxa d'encert més baixa no correpon a les persones amb nacionalitat dominicana, sinó a les persones amb nacionalitat senegalesa, que només són detingudes o sancionades en un 13% dels casos. Si es tracta de persones espanyoles, els Mossos encerten en un 26% dels casos.

5.1.1.5 Mossos d'Esquadra: ABP Badalona

L'ABP de Badalona inclou les poblacions de Badalona i Sant Adrià del Besòs. Com ja hem comentat, en el quadre-resum de les sis ABP seleccionades per l'estudi, entre el percentatge de població estrangera a l'ABP de Badalona (12,16%) i el percentatge d'identificació a persones estrangeres (57,2%) van 44 punts de diferència. Per cada persona

	Identificacions ABP	Població ABP	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	4.658 (43,1%)	221.782 (87,84%)	2,1	(1)
Estrangera	6.176 (57,2%)	30.690 (12,16%)	20,12	9,6
sense especificar	37			
TOTAL	10.797	252.472	4,28	

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Badalona:

Marroc	1.043	5.276	19,77	9,4
Romania	813	979	83,04	39,5
Pakistan	556	6.279	8,85	4,2
Equador	390	906	43,05	20,5
Geòrgia	350	294	119,05	56,7

Taula 13. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat de la ABP Badalona (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

	Identificacions ABP	Detencions ABP	Faltes administratives ABP	Taxa d'encert (%)
Espanyola	4.658	1.737	316	44,1
Estrangera	6.176	1.255	313	25,4
Sense especificar	37	3		
TOTAL	10.797	2.995	629	33,6

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Badalona:

Marroc	1.043	245	78	31,0
Romania	813	91	23	14,0
Pakistan	556	117	16	23,9
Equador	390	88	22	28,2
Geòrgia	350	58	30	25,1

Taula 14. Taxa d'encert per nacionalitat de la ABP Badalona (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017

espanyola que s'atura a l'ABP de Badalona, se n'aturen gairebé 10 d'estrangeres.

La ràtio de desproporcionalitat més alta se l'enduen els romanesos i els georgians. És possible que molts d'ells no estiguin empadronats a la ciutat i que, per tant, algun resultat s'hagi pogut veure alterat. Tot i això, malgrat per cada persona espanyola se n'aturen 40 de romaneses, la taxa d'encert per aquesta nacionalitat és la més baixa de

totes les analitzades: un 14%. En canvi, la taxa d'encert quan es tracta d'identificar persones espanyoles és altíssima: un 44%.

5.1.1.6 Mossos d'Esquadra: ABP Tarragonès

L'ABP del Tarragonès inclou, principalment, les poblacions de Tarragona, Salou i Vila-seca, entre d'altres municipis més petits que no han estat inclosos a l'anàlisi. Al quadre superior, veiem com la població estrangera representa un

	Identificacions ABP	Població ABP	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	4.985 (43,25%)	152.047 (84,59%)	3,28	(1)
Estrangera	6.492 (56,32%)	27.686 (15,40%)	23,45	7,2
sense especificar	49			
TOTAL	11.526	179.733	6,41	

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Tarragonès:

Marroc	1.546	6.970	22,18	6,8
Romania	933	2.254	41,39	12,6
Colòmbia	452	1.421	31,81	9,7
França	306	391	78,26	23,9
Senegal	254	1.033	24,59	7,5

Taula 15. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat de la ABP Tarragonès (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

	Identificacions ABP	Detencions ABP	Faltes administratives ABP	Taxa d'encert (%)
Espanyola	4.985	1.466	304	35,5
Estrangera	6.492	1.231	234	22,6
Sense especificar	49	3	1	8,2
TOTAL	11.526	2.700	538	28,1

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Tarragonès:

Marroc	1.546	366	83	29,0
Romania	933	137	27	17,6
Colòmbia	452	89	23	24,8
França	306	72	15	28,4
Senegal	254	43	13	22,0

Taula 16. Taxa d'encert per nacionalitat de la ABP Tarragonès (2017) Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017

15% del total de població de l'ABP, però s'endú un 56% de les identificacions. Per cada persona espanyola que s'atura a l'ABP del Tarragonès, se n'aturen més de 7 estrangeres.

Pel que fa a la taxa de desproporcionalitat, veiem com torna a aflorar un alt percentatge de població francesa. Com ja hem comentat en el cas de la ABP del Gironès, aquest fet es deu a que a la costa daurada hi transita un alt nombre de persones franceses no empadronades, fet que fa alterar l'estadística. Novament, veiem com una de les nacionalitats amb una taxa de desproporcionalitat més alta és la romana: per cada espanyol/a, s'aturen gairebé 13 romanesos/es. Però, reforcem una vegada més la nostra teoria: la ràtio de desproporcionalitat és inversament proporcional a la taxa d'encert, que és la més baixa entre les 5 nacionalitats estrangeres analitzades, un 17,6% d'identificacions «útils» quan parlem de persones romaneses.

5.1.1.7 Mossos d'Esquadra: ABP Ciutat Vella

Ciutat Vella és el punt més calent de tota Catalunya pel que fa a identificacions. Tanmateix, no és el punt on més desproporcionalitat es registra, tot i que les dades segueixen sent rellevants. En el cas que ens ocupa, mentre la població estrangera representa un 44,73% del total al districte, les identificacions recauen en un 74,09% sobre aquestes persones. Per cada persona espanyola que s'atura, se n'aturen gairebé 4 d'estrangeres.

Si ens fixem en la taxa de desproporcionalitat, hi ha una ràtio que sobresurt per damunt de les altres: les identificacions a persones romaneses. Per cada espanyol/a, 23 persones romaneses. Però una vegada més, si ens fixem en la taxa d'encert, la que fa referència a persones romaneses torna a ser la més baixa: només un 22,5% de les identificacions serveixen per identificar un delicte o una falta. En el cas de les persones amb nacionalitat espanyola, s'encerta en un 42,8% dels casos.

	Identificacions ABP	Població ABP	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	3.119 (25,56%)	56.030 (55,26%)	5,57	(1)
Estrangera	9.042 (74,09%)	45.357 (44,73%)	19,94	3,6
sense especificar	43			
TOTAL	12.204	101.387	12,04	

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Ciutat Vella:

Marroc	1.207	2.655	45,46	8,2
Romania	872	675	129,19	23,2
Itàlia	565	4.981	11,34	2,0
Pakistan	551	6.278	8,78	1,6
Algèria	459	4.981	9,22	1,7

Taula 17. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat de la ABP Ciutat Vella (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017 i dades IDESCAT 2017

	Identificacions ABP	Detencions ABP	Faltes administratives ABP	Taxa d'encert (%)
Espanyola	3.119	1.059	277	42,8
Estrangera	9.042	2.808	173	33,0
Sense especificar	43	5		
TOTAL	12.204	3.872	450	35,4

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Ciutat Vella:

Marroc	1.207	357	48	33,6
Romania	872	182	14	22,5
Itàlia	565	153	19	30,4
Pakistan	551	201	10	38,3
Algèria	459	121	17	30,1

Taula 18. Taxa d'encert per nacionalitat de la ABP Ciutat Vella (2017)

Font: Dades oficials de Mossos d'Esquadra 2017

5.1.2 Anàlisi de dades dels cossos de policia local

Aquestes són les dades de policia local que se'ns han facilitat dels sis municipis que hem volgut analitzar amb més profunditat. Com ja hem explicat a l'apartat de metodologia, vam sol·licitar-les al Servei d'Accés a la Informació Pública de la Generalitat de Catalunya.

Pel que veiem, a nivell municipal, els cossos de seguretat no registren, almenys digitalment, totes les identificacions que fan. Creiem que aquestes dades que ens han facilitat són només d'identificacions que comencen al carrer però

es completen a comissaria, ja que la LO 4/2015 obliga tots els cossos a deixar-ne constància en un llibre d'identificació i registre. No hi ha cap llei que obligui els cossos de policia local a registrar la resta d'identificacions practicades i, per tant, creiem que no estan incloses en aquest recompte, perquè ni tan sols es recullen.

Malgrat que les dades sobre identificacions resulten totalment inversemblants, hem procedit a fer els càlculs sobre la Guàrdia Urbana de Badalona i la Policia Local de Salou, amb l'única intenció de poder valorar la desproporcionalitat entre

	Identificació	Detencions	Faltes administratives
Badalona	4.784	934	272
Lleida	2	344	399
Salou	150	425	133
Salt	18	209	103
Terrassa	0	839	156
Ciutat Vella	106	-	-
TOTAL	4.954	2.751	1.063

Taula 19. Número d'identificacions, detencions i faltes administratives recollides per diferents cossos de policia local (2017)

nacionalitats. Evidentment, les xifres obtingudes queden lluny de reflexar la realitat dels municipis, però ens permeten fer certes comparacions que continuen sent interessants.

5.1.2.1 Policia Local de Salt

Número de casos insuficient per fer operacions.

5.1.2.2 Policia Local de Terrassa

No hi ha dades d'identificacions del 2017.

5.1.2.3 Guàrdia Urbana de Lleida

Número de casos insuficient per fer operacions.

5.1.2.4 Guàrdia Urbana de Badalona

La població estrangera representa un 12,09% del total de població badalonina, però rep el 42,95% de les identificacions practicades per la Policia Local. Així, per cada persona amb nacionalitat espanyola aturada, se n'aturen més de 5 amb nacionalitat estrangera. La població romanesa s'endú novament en aquest municipi la taxa més alta d'identificació (32,84) i la ràtio més alta de desproporcionalitat (22,9). Si ens fixem en les taxes d'encert, de nou la població amb nacionalitat romanesa és una de les que té les taxes més baixes (9,5), juntament amb les que fan referència a la nacionalitat xinesa (8,5). Aquestes contrasten amb la taxa d'encert de la població amb nacionalitat espanyola, on 27 de cada 100 identificacions practicades serveixen per identificar o bé una detenció o bé una falta administrativa.

	Identificacions municipi	Població municipi	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	2.723 (42%)	189.741 (87,90%)	1,43	(1)
Estrangera	2.055 (42,95%)	26.107 (12,09%)	7,87	5,5
sense especificar	6			
TOTAL	4.784	215.848	2,22	1,5

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de Badalona:

Marroc	405	4612	8,78	6,1
Romania	288	877	32,84	22,9
Pakistan	170	5480	3,10	2,2
Xina	165	3761	4,39	3,1
Equador	144	779	18,49	12,9

Taula 20. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat del municipi de Badalona (2017)

Font: Guàrdia Urbana de Badalona, dades facilitades per l'Ajuntament de Badalona i el Servei d'Accés a la Informació Pública

	Identificacions municipi	Detencions municipi	Faltes administratives municipi	Taxa d'encert (%)
Espanyola	2.723	554	182	27,0
Estrangera	2.055	380	90	22,9
Sense especificar	6			
TOTAL	4.784	934	272	25,2

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de la ABP Badalona::

Marroc	405	63	27	22,2
Romania	288	23	4	9,4
Pakistan	170	30	2	18,8
Xina	165	14	0	8,5
Equador	144	19	5	16,7

Taula 21. Taxa d'encert al municipi de Badalona (2017)

Font: Guàrdia Urbana de Badalona, dades facilitades per l'Ajuntament de Badalona i el Servei d'Accés a la Informació Pública

	Identificacions municipi	Població municipi	Taxa d'identificació (%)	Ràtio de desproporcionalitat
Espanyola	54 (36%)	22.398	2,4	(1)
Estrangera	96 (64%)	3.835	25,0	10,4
sense especificar	0			
TOTAL	150	26.233	5,7	2,4

Les 5 nacionalitats estrangeres més identificades de Salou:

Marroc	26	240	108,3	44,9
Romania	12	125	96,0	39,8
Senegal	6	692	8,7	3,6
Colòmbia	5	229	21,8	9,1
França	4	123	32,5	13,5

Taula 22. Taxa d'identificacions totals i per nacionalitat del municipi de Salou (2017)

Font: Policia Local de Salou, dades facilitades pel Servei d'Accés a la Informació Pública

5.1.2.5 Policia Local de Salou

La població estrangera representa un 14,61% del total de població badalonina, però rep el 64% de les identificacions practicades per la Policia Local. Així, per cada persona amb nacionalitat espanyola aturada, se n'aturen més de 10 amb nacionalitat estrangera. En aquest cas, la població marroquina s'endú la ràtio més alta de desproporcionalitat (44,9). És possible que es doni la casuística que molts dels marroquins que viuen a Salou no estiguin empadronats al domicili i per això les dades es vegin alterades a l'alça.

**Les dades sobre identificacions de què disposem han estat insuficients per fer una evaluació rigorosa de la taxa d'encert.*

5.1.2.6 Guàrdia Urbana de Barcelona

Registres d'identificacions dins del llibre 2017: 106

Infraccions de la LO 4/2015: 33

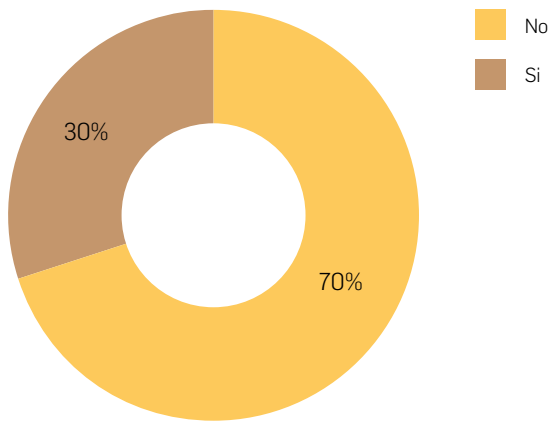
Infraccions de caire penal: 33

Altres infraccions: 40

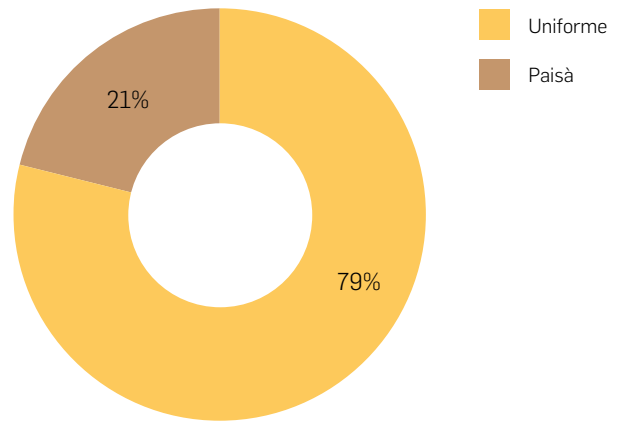
**Dades recollides manualment dels llibres d'identificació i registre de Ciutat Vella 2017, proporcionades per Guàrdia Urbana de Barcelona després d'un procés de mediació amb la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública (GAIP)*

Aquestes dades de la Guàrdia Urbana de Barcelona, facilitades després d'un pesat procediment de mediació, no ens permeten fer cap tipus d'anàlisi del context de discriminació per part de la policia local a Ciutat Vella.

Gràfic 1. L'agent va comunicar el motiu de la parada?

Gràfic 2. Vestia d'uniforme o de paisà?

5.2 Anàlisi dels casos rebuts (enquesta)

Des de desembre de 2017 fins a desembre de 2018 es van notificar 79 casos mitjançant el formulari. Una mitjana de 3,3 casos cada mes. La majoria de les persones que van comunicar aquests casos van ser les mateixes afectades, tot i que també hi va haver molts testimonis que es van animar a aportar informació. Aquesta iniciativa pretenia ser una estratègia ciutadana de *crowdsourcing*²⁸ i, encara que és evident que es donen moltíssimes més identificacions a tot Catalunya, ens ha servit per recollir informació més detallada sobre com es desenvolupen aquestes parades racistes.

Gràfic 1 – L'agent va comunicar el motiu de la parada?

Observem en el gràfic 1 que el 30% dels casos arribats al web assumeixen que sí se'ls va comunicar el motiu de la parada. Contràriament al 70% de la resta de casos arribats, que manifesten no haver estat informats de per què se'ls estava parant.

Això xoca amb l'article 16.2 de la Llei Orgànica 4/2015 de Seguretat Ciutadana: «La persona a la qual se sol·liciti que s'identifiqui serà informada de manera immediata i com-

previsible de les raons de la sol·licitud, així com, si és el cas, del requeriment perquè acompanyi els agents a les dependències policials». Segons aquest text, l'agent sempre ha d'informar sense violència i de manera entenedora sobre qui està parant i per quina raó. Segons el gràfic, en la majoria de casos això no passa.

Gràfic 2 – L'agent vestia d'uniforme o de paisà?

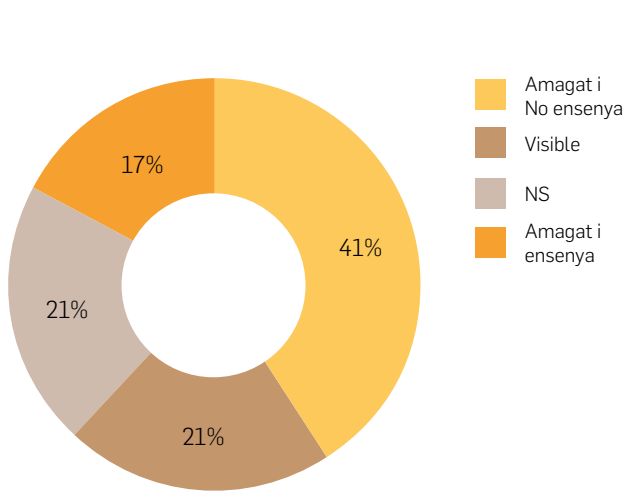
El 21% dels casos arribats al web manifesten que el policia no vestia uniforme policial, sinó que vestia de paisà. Veiem una majoria de les identificacions fetes amb l'uniforme policial ja que representen un 79% dels casos del web.

Gràfic 3 – Tenia l'agent el seu número d'identificació visible?

Tal com indica el gràfic 3, en la majoria dels casos, un 41% del total, l'agent portava el número d'identificació amagat i no ho va ensenyar expressament. En el 17% dels casos l'agent el portava amagat, però el va ensenyar. En el 21% dels casos, l'agent portava el seu número de placa visible. I finalment hi ha un percentatge del 21% de les respostes que afirmen no saber-ho.

És important destacar que l'agent hauria de portar el número de placa visible, tal com obliga l'article 18 del Reial Decret 1484/1987, de 4 de desembre, sobre normes generals relatives a escales, categories, personal facultatiu i tècnic, uniformes, distintius i armament del Cos Nacional de Policia. Entre altres lleis policials que ho reiteren: «Tots

²⁸ "Crowdsourcing (de l'anglès crowd –multitud– i outsourcing –recursos externs–) es podria traduir al català com a col·laboració oberta distribuïda o externalització oberta de tasques, i consisteix en externalitzar tasques que, tradicionalment, realitzaven empleats o contractistes, deixant-les a càrrec d'un grup nombrós de persones o d'una comunitat, a través d'una convocatòria oberta." (Wikipedia)

Gràfic 3. Portava el seu nombre d'identificació visible?

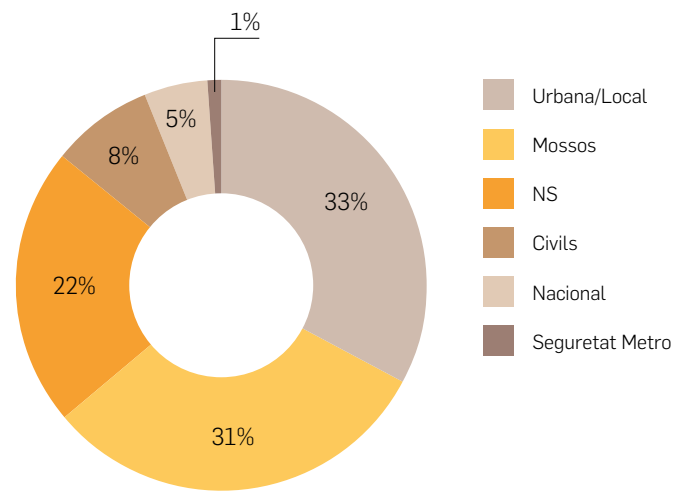
els uniformes portaran obligatòriament la placa-emblema del Cos, amb indicació del número d'identificació personal, al pit, per sobre de la butxaca superior dreta de la peça d'uniformitat.»

I en el cas que l'agent vagi vestit de paisà hauria de mostrar la seva credencial (art. 21 RD 1484/1987):

«Els funcionaris que presten servei sense uniforme faran servir com a mitjà identificatiu de la seva condició d'Agents de l'Autoritat el carnet professional i la placa-emblema, quan siguin requerits per identificar-se pels ciutadans o en els casos que sigui necessari per a realitzar algun servei.»

Gràfic 4 – De quin cos policial era l'agent?

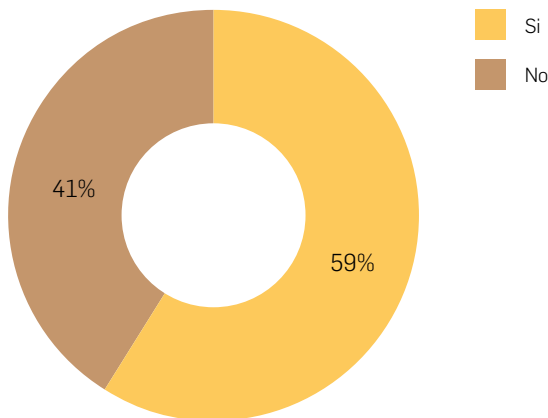
Segons mostra el gràfic 4, veiem que la majoria dels casos, un 33%, l'agent formava part del cos de policia local de la ciutat en la qual es troben les persones identificades. Seguit el 31%, que van ser identificades per agents del cos dels Mossos d'Esquadra. El 8% van ser identificades per policies vestits de civils, de manera que no van arribar a saber a quin cos policial pertanyien. La policia nacional només és esmentada pel 5% dels casos arribats al web. I una petita porció de l'1% ens parla de la seguretat de metro com a agent identificador (el que no seria una identificació policial). Finalment, el 22% manifesta que no recorda que cos policial es tractava.

Gràfic 4. De quin cos policial era l'agent?

Arribats a aquest punt, és important tornar a recordar quines són les competències de cada cos de seguretat ja que això hauria de tenir una relació evident amb quins cossos policials identifiquen més i per quina raó. Així mateix, l'Art. 11 de la Llei Orgànica 2/1986, de 13 de març, de cossos i forces de seguretat estableix que el control de l'entrada i sortida del territori nacional d'espanyols i les actuacions previstes sobre la legislació d'estrangeria són competència de la policia nacional. D'altra banda, segons l'Art. 38 de la Llei Orgànica 2/1986, de 13 de març, de cossos i forces de seguretat, la lluita contra la immigració il·legal, o dit d'una altra manera, les previstes sobre la legislació d'estrangeria no són competència directa dels cossos de policia local.

De tal manera, crida l'atenció que la majoria de casos recollits a la web, constituint un 33%, esmentin a la policia local com l'agent identificador, tenint en compte que l'estrangeria no forma part de les seves competències directes. Per què els paren, doncs? Entenem que en el fons no s'està parant les persones racialitzades perquè semblin estrangeres, com solen argumentar els agents per excusar-se, sinó perquè són percebudes per la policia local com a causants d'inseguretat. Això explicaria el fet que la població gitana, per exemple, sigui una de les comunitats més identificades des de fa més temps. No hi ha un altre argument més enllà de la criminalització d'aquests col·lectius en base a la seva aparença racial o ètnica.

Gràfic 5. Va haver-hi registre o escorcoll?

Gràfic 5 – Va haver-hi registre o escorcoll?

Respecte a si hi va haver escorcoll o no, en el gràfic 5 ens trobem amb un 59% de persones que assumeixen que sí n'hi va haver, davant del 41% que manifesta que no n'hi va haver. Així doncs, en la majoria de casos si es va donar un escorcoll ja més, podem deduir que va ser un escorcoll visible, ja que els casos arribats al web procedeixen tant de persones que han viscut la identificació en primera persona com de persones que han estat testimonis.

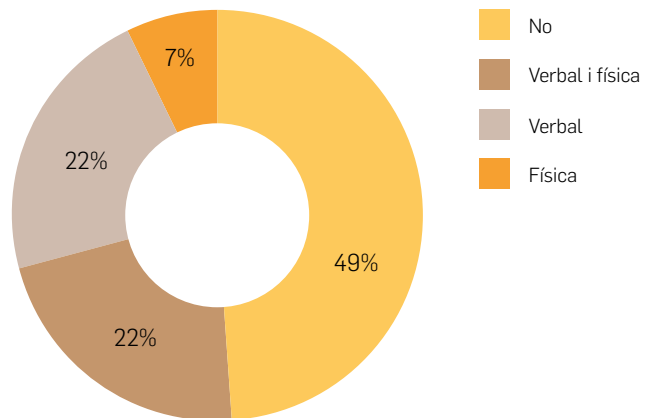
Gràfic 6 – Va haver-hi violència d'algun tipus?

Pel que fa a l'existència de violència durant la identificació, el gràfic 6 mostra que el 49% de les persones enquestades afirmen que no hi va haver violència de cap tipus. Seguits del 22% que expressa que van patir violència tant verbal com física durant la identificació o escorcoll. La mateixa quantitat de persones (el 22%) sostenen que van ser víctimes de violència únicament verbal. I finalment, el 7% de les persones afirmen haver estat víctimes de violència física.

Gràfic 7 – Hi havia testimonis?

Respostes de persones identificades

En aquest cas ens ha semblat necessari separar els dos tipus de casos arribats al web: d'una banda els que van viure la parada en primera persona i en segon lloc, els que van ser testimonis d'una identificació agena. El gràfic 7 mostra que el 60% de les persones identificades manifesten que sí van haver testimoni durant la identificació, enfront del 40% que sosté que no hi va haver cap testimoni.

Gràfic 6. Va haver-hi violència d'algun tipus?

Gràfic 8 – Hi havia testimonis?

Respostes de persones testimonis

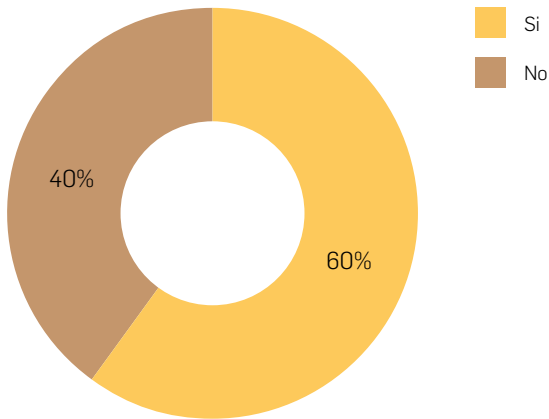
A diferència del gràfic fet a partir de les respostes de persones que van ser directament identificades, veiem en el gràfic 8 que segons els testimonis que van respondre a l'enquesta, un 94% manifesten haver vist més testimonis observant, davant del 6% que sosté no haver vist més testimonis.

Això és un fet important ja que des del nostre projecte assumim que el testimoni té una rellevant responsabilitat social. El testimoni ha de desnormalitzar i qüestionar aquest tipus d'identificacions i esdevé un agent important a l'hora de recollir dades o registrar males praxis policials que poden servir en un posterior procés judicial. Hi ha una majoria de respostes que assumeixen que sí que havia testimonis, de manera que ens agradaria traslladar aquest sentit de la responsabilitat als mateixos, atès que la seva presència allí no ha de ser gratuïta.

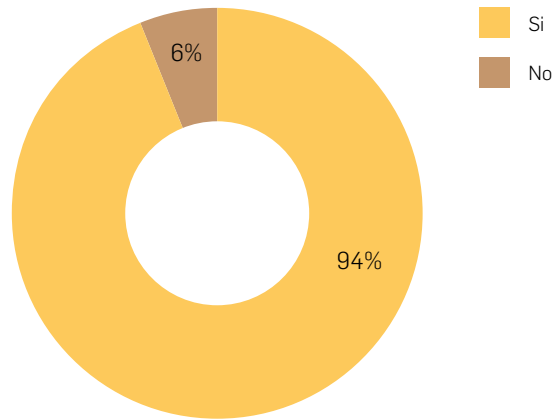
Gràfic 9 – La persona identificada va ser traslladada a comissaria?

En el gràfic 9 observem que el 81% dels enquestats assumeixen que no van ser portats a comissaria, davant del 19% del total que assumeixen que sí van ser traslladats a comissaria.

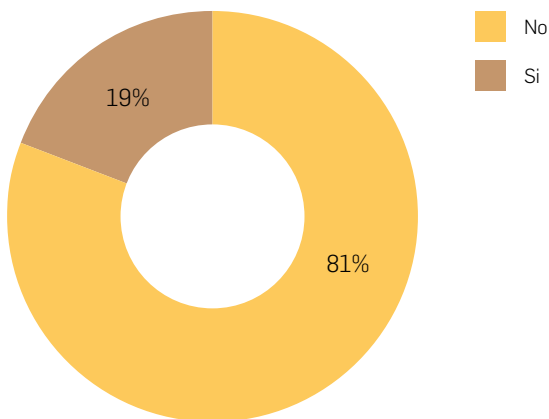
Aquesta és una dada important en relació a la variable efectivitat. Més amunt qüestionàvem l'efectivitat policial en referència a les identificacions policials per perfil ètnic.

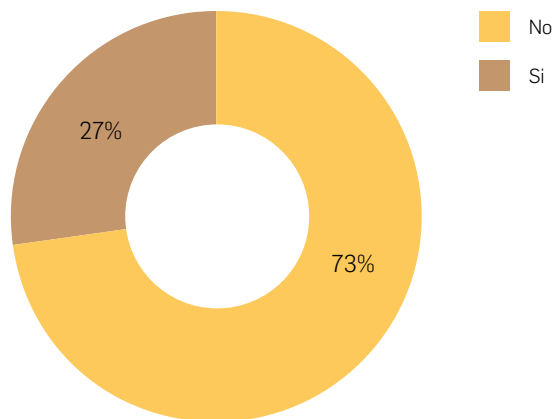
Gràfic 7. Hi havia testimonis?
Respostes de persones identificades

Gràfic 8. Hi havia testimonis?
Respostes de persones testimonis

Gràfic 9. La persona identificada va ser traslladada a comissaria?

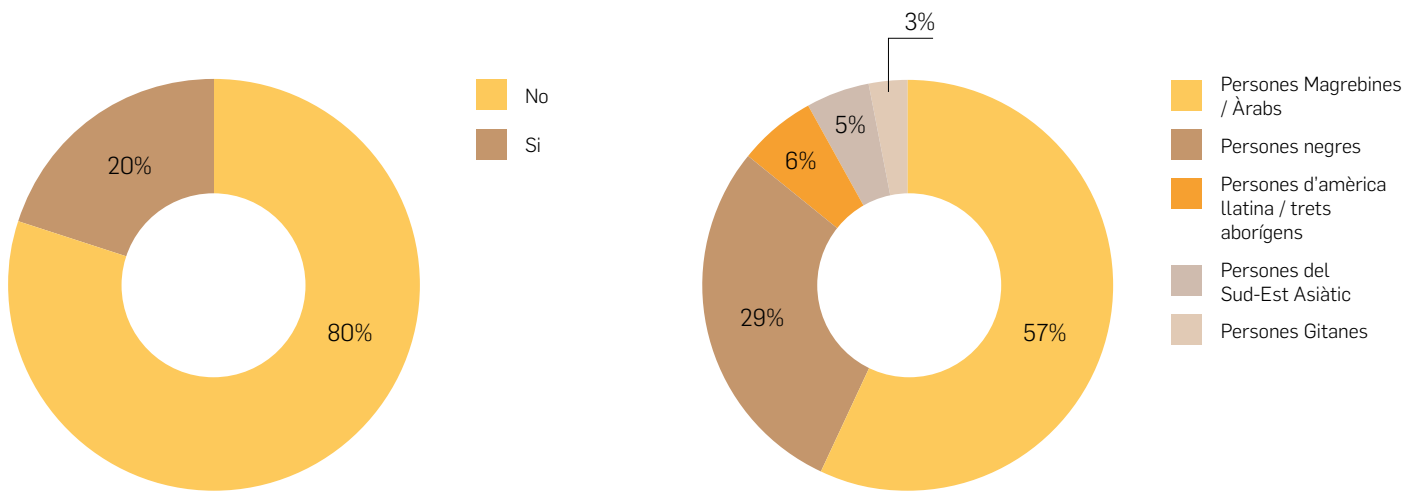

Gràfic 10. Era la primera vegada que t'identificaven?
Respostes de persones identificades

Calculàvem l'efectivitat com la suma de detencions i faltes administratives dividides entre les identificacions policials fetes. Per entendre l'efectivitat hem de tenir en compte totes aquelles identificacions realitzades que no són positives. Dit d'una altra manera, totes aquelles identificacions que no tenen aparentment utilitat, ja que totes aquelles persones a les que s'ha "molestat" o posat en una situació incòmoda són un cost negatiu del camí cap a l'èxit policial. Com ja hem comentat en l'apartat de conseqüències, la

sobre-identificació de determinades persones o comunitats acaba generant inseguretats ciutadana, ja que creix la desconfiança alhora que disminueix la predisposició a col·laborar amb els cossos policials quan pugui ser necessari.

Així mateix, si de totes les identificacions policials que vam registrar a la web, només en el 19% de casos els identificats van ser portats a comissaria, això posa de manifest una falsa necessitat de fer totes aquestes identificacions.

Gràfic 11. Era la primera vegada que presenciaves una identificació? Respostes de persones testimonis

Els casos en què s'ha traslladat a la persona identificada a comissaria són menys d'un quart del total (a més, cal tenir en compte que portar la persona identificada a comissaria no és necessàriament sinònim que estigui detinguda i, per tant, que aquestes identificacions siguin positives), de manera que la majoria d'identificacions han estat ineficaces i, en qualsevol cas, perjudicials d'alguna manera o altra per a les persones identificades.

Gràfic 10 – Era la primera vegada que t'identificaven? Respostes de persones identificades

En relació a la pregunta de si era la primera identificació que patien, un 73% de les pròpies persones identificades han respost que no ho era. Un 27% sostenen que sí era la primera vegada que les identificaven.

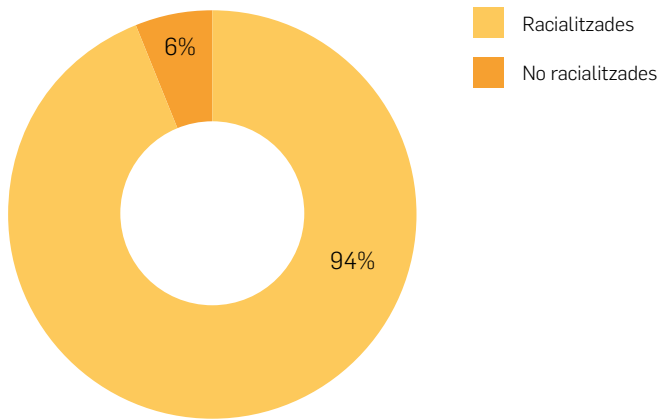
Gràfic 11 – Era la primera vegada que presenciaves una identificació? Respostes de persones testimonis

El mateix gràfic, però generat a través de les persones que han respost com a testimonis d'identificacions per perfil ètnic mostra que el 80% dels testimonis no era la primera vegada que es trobaven en una situació d'identificació policial per perfil ètnic. El 20% del total assumeix que sí era la seva primera vegada com a testimoni d'una identificació per perfil ètnic.

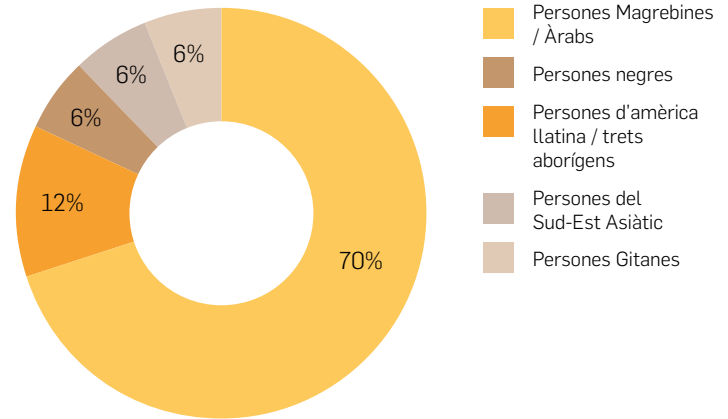
Gràfic 12. Ètnia autoatribuïda i atribuïda externament dels casos arribats a la web

Gràfic 12 – Ètnia de les persones identificades

El gràfic 12 ens mostra els diferents grups ètnics que hem categoritzat segons la informació que ens ha arribat a través dels formularis. En el gràfic veiem que la major part dels formularis que ens arriben són de persones magribines o àrabs, representant un 57% del total. A aquestes els segueixen les persones afrodescendents, representant el 29% del total de formularis omplerts. Posteriorment tenim amb un 6% les persones llatinoamericanes-indígenes. Posteriorment, hi ha un 5% de persones del sud-est asiàtic. I finalment, amb un 3% estan les persones gitanes. Al final del bloc de resultats hem inclòs un apartat que fa referència a les raons de la infra-representació de la realitat gitana en aquest estudi i en altres de caràcter similar.

Gràfic 13. Identificacions segons racialització.

Gràfic 14. Ètnia de les persones racialitzades identificades.

5.3 Anàlisi de l'observació directa

Tal com s'afirma a l'apartat de metodologia, vam fer 26 hores d'observació en total, repartides en nou matins i quatre tardes. Encara que finalment vam realitzar menys hores d'observació, les dades que vam obtenir van ser bastant significatives. Les observadores havien d'emplenar una taula amb l'hora de la identificació i l'ètnia atribuïda de la persona identificada. A partir d'això, s'han extret els següents resultats.

Gràfic 13 – Identificacions segons racialització

En el gràfic 13 observem que la taxa de persones racialitzades identificades que es va detectar durant l'observació és més gran que la taxa de persones no racialitzades identificades detectades durant l'observació constituint el primer grup un total del 94% del total, versus el 6% de persones no racialitzades identificades.

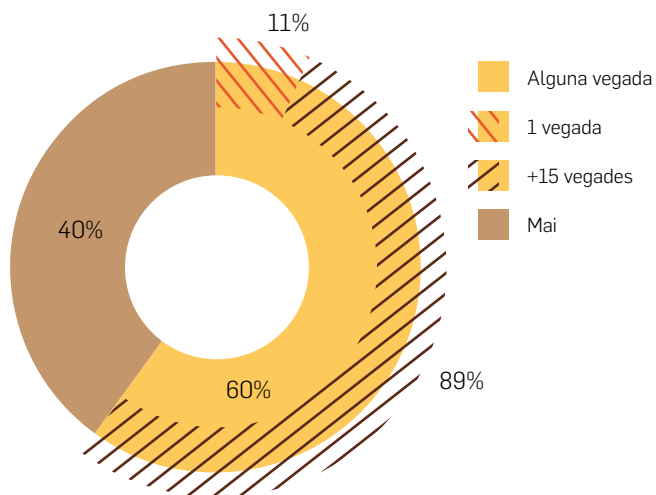
Pel que fa a l'edat, en ser observació directa, no ha estat possible registrar les edats exactes de les persones identificades. Tanmateix, és cert que els observadors van deixar constància en les seves observacions que la mitjana d'edat en les identifications era entre 15 i 45 anys. Persones joves.

Gràfic 14 – Ètnia de les persones identificades

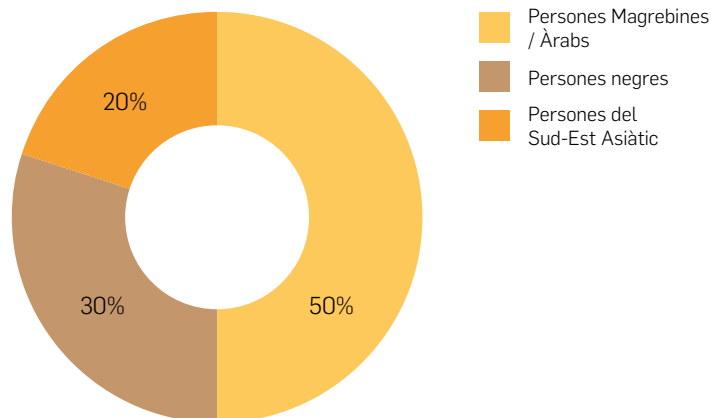
Dins de les identifications a persones racialitzades que es van detectar durant l'observació vam voler especificar quines van ser les ètnies identificades. Veiem que, amb una diferència considerable, les més identificades són les per-

sones amb aspecte magrebí/àrab, amb un 70% del total. Posteriorment, hi ha les persones afrodescendents, que representen un 12% del total d'identifications. Seguides de les persones del sud-est asiàtic, les persones llatinoamericanes amb aspecte indígena, i les persones blanques, que constituïrien cadascun dels grups un 6% del total.

Per tant, en funció de les dades extretes de l'observació, percebem una notable desproporcionalitat amb relació al grup ètnic de persones magrebines/àrabs a les quals s'identifica un 58% més que a les persones afrodescendents negres i un 64% més que a les persones llatinoamericanes amb aspecte indígena, les persones del sud-est asiàtic i les persones blanques.

Gràfic 15. Persones racialitzades identificades i Número d'identificacions viscudes en l'últim any.

Gràfic 16. Ètnia de persones identificades.

5.4 Anàlisi de la mostra comparativa

A l'estudi comparatiu es van entrevistar 30 persones en total. Quinze racialitzades i quinze no racialitzades. Com hem esmentat en la metodologia, la informació que volíem extreure dels subjectes entrevistats era, en primer lloc, si havien estat identificats alguna vegada a la vida i, en segon lloc i si la resposta era afirmativa, havien d'escollir una de les quatre opcions següents: menys de 5 vegades, entre 5 i 10 vegades, entre 10 i 15 vegades i més de 15 vegades. Concretament, en l'estudi comparatiu totes les persones entrevistades van ser homes. Atès que, en l'observació directa feta anteriorment vam comprovar que les identificacions es van donar principalment a homes, vam decidir dur a terme aquest estudi directament amb homes, de manera que la informació extreta fos més rica. En termes pràctics, ens semblava més profitós fer-ho d'aquesta manera. Pel que fa a l'edat, vam establir una franja d'edat concreta, que era entre 15 i 45 anys.

5.4.1 Anàlisi de l'enquesta a persones racialitzades

Gràfic 15 – Persones racialitzades que han estat identificades i quantes vegades

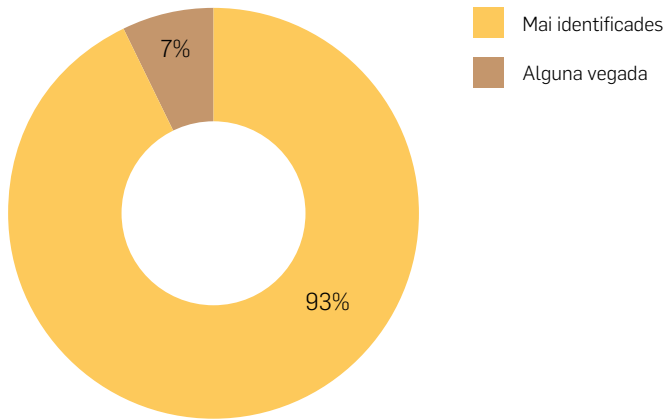
El gràfic 15 representa la taxa de persones racialitzades que han estat identificades alguna vegada a la vida versus les que no han estat mai identificades. Veiem que hi ha una major taxa de persones racialitzades que sí han estat identificades alguna vegada, amb un 60%, en

contraposició a les que no han estat mai identificades que constitueixen un 40% del total.

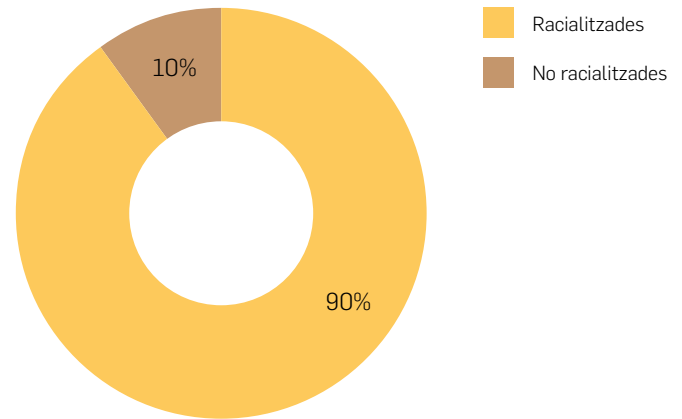
De totes les persones racialitzades que van respondre afirmativament, és a dir, que sí havien estat identificades alguna vegada a la vida, vam fer una classificació per nombre d'identificacions en l'últim any. Com s'ha manifestat més amunt, existien 4 possibilitats: menys de 5 vegades, entre 5 i 10 vegades, entre 10 i 15 vegades i més de 15 vegades. Tal com es mostra en el gràfic 15, només l'11% dels entrevistats van respondre que havien estat identificats un cop durant l'últim any, enfront del 89% dels subjectes entrevistats, que van sostenir haver estat identificats més de 15 vegades en l'últim any.

Gràfic 16 – Ètnia de persones identificades

El gràfic 16 figura el resultat de la classificació que hem fet a través de les ètnies de les persones que van respondre l'enquesta de l'estudi comparatiu. Observem que les tres ètnies més afectades dels subjectes que van participar en l'estudi són les persones magrebines/àrabs, que constitueixen un 50% de les persones que van respondre afirmativament a si havien estat alguna vegada identificades a la seva vida, seguit de les persones afrodescendents, que representen un 30% de les persones que van respondre afirmativament a haver estat identificades alguna vegada a la vida. I finalment, i amb una taxa menor estan les persones del sud-est asiàtic, les que representen el 20%.

Gràfic 17. Persones no racialitzades identificades

Gràfic 18. Identificacions de persones racialitzades vs. persones no racialitzades

5.4.2 Anàlisi de l'enquesta a persones no racialitzades

Gràfic 17 – Persones no racialitzades que han sigut identificades

En el gràfic 17 veiem els resultats de l'enquesta en la qual 93% de les persones blanques enquestades diuen no haver estat mai identificades, davant del 7% que diuen haver estat identificades alguna vegada a la vida. A més, el 7% de les persones que van al·legar haver estat identificades alguna vegada a la vida van declarar haver-ho estat menys de 5 vegades.

Gràfic 18 – Identificacions de persones racialitzades vs. persones no racialitzades

Al gràfic 18 hem fet una comparació entre les taxes de persones racialitzades i les persones no racialitzades que han estat identificades alguna vegada a la vida.

Hi ha un clar desequilibri entre els dos grups, representant les persones racialitzades un 90% dels casos, en contraposició a les persones no racialitzades que constitueixen un 10% del total.

Aquests resultats ens permeten suposar una possible relació entre racialització i identificació atès que veiem que la variable racialització genera una major taxa d'identificacions. També es podria afirmar que hi ha una relació d'influència entre la variable identificació i la variable racialització, dit d'una altra manera, el fet de ser una persona racialitzada influencia favorablement en la possibilitat d'identificació. No només hi ha una major taxa de persones racialitzades identificades sinó que, a més, dins de les persones racialitzades que admeten haver-ho estat alguna vegada a la vida, la majoria han viscut aquesta situació reiterades vegades.

5.5 Anàlisi de les entrevistes en profunditat

5.5.1 Entrevistes a persones que han viscut una identificació per perfil ètnic

“Coincideixes amb el perfil”

Les entrevistes ens han permès treballar en base a certs indicadors que es repeteixen en els diversos testimonis. Un d'ells és el fet de “donar amb el perfil”. En nombroses ocasions el policia que identifica argumenta que la raó per la qual està identificant a la persona és perquè “dóna amb el perfil” però no contextualitza la situació. Així, es presenta l'argumentació de “donar amb el perfil” com una mena de mòbil genèric que justifica qualsevol situació d'identificació.

Segons la **guia** de “pareu de parar-me” els motius de ser identificat han de ser: perquè la policia té indicis que la persona intervinguda està cometent una infracció o perquè té una sospita fundada que la persona intervinguda està a punt de cometre un delictes. “Donar amb el perfil”, de manera general, no hauria de ser un motiu. Així mateix, els testimonis declaren trobar-se, nombroses vegades, i de manera inesperada, amb situacions en què la policia els exigeix identificar-se sense cap raó aparent ni argumentació pertinent: “*Veig una persona que s'identifica i em diu: 'policia secreta, puc veure la motxilla?' Llavors en aquell moment li dic: 'si si, és clar, acabo de deixar la bici', m'encaro a ell i li dic: 'però puc saber per què?' i allà és quan la persona em diu: ¡No, és que ha passat alguna cosa al barri, he de fer unes comprovacions i tu encaixes amb el perfil.'*” (“Sergi”, comunicació personal, 20 de novembre del 2017)

D'altra banda, Zak, afirma: “*Sincerament, sempre que em paren, em diuen que és control aleatori, res més. És l'únic que em diuen*” (Zak, comunicació personal, 17 de juliol del 2018). “*A mi em diuen que m'assemblo a algú o que és per control i ja està*” (Moha, comunicació personal, 17 de juliol del 2018).

D'altra banda, Toni sosté que: “*La meua experiència és, per exemple, que parin a sis persones diferents amb sis vehicles diferents, amb cotxes en doble fila, i mirar a tots, passar-los per alt i dir a tothom que se'n vagi, dirigir-se a mi directament i dir-me "tu, vine cap aquí"*”. (Toni, Comunicació telefònica, 14 de gener de l'al 2019)

Diversos dels nostres testimonis sostenen que l'argumentació que reben cada vegada que se'ls identifica és que donen amb el perfil, sense cap altra explicació. Què significa donar amb el perfil? Quan aquesta argumentació

de “donar amb el perfil” coincideix amb que les persones identificades a les que es tendeix a donar aquest argument solen ser majoritàriament racialitzades, es dedueix que dins d'aquesta dialèctica hi ha un component racista.”...*Em diuen 'Ho sentim, documentació'. I jo em vaig quedar molt estranyat, perquè, vull dir, passava gent pel carrer, passava gent al meu voltant, i només m'ho van demanar a mi. Al meu company no li van dir res, li van dir vostè quedis aquí.*” (Eduard, comunicació personal, 23 de novembre de 2018)

Qui dóna amb el perfil? El perfil racialitzat és sospitós? La persona racialitzada dóna amb el perfil perquè és racialitzada? La racialització té a veure amb “donar amb el perfil”? La racialització és un indicatiu de sospita? Seguint la mateixa línia, un altre entrevistat diu: “*Si hi ha una batuda i hi ha una cua i jo estic quart, cinquè o primer no m'importa, perquè sé que tothom té el mateix tracte i anem tots al mateix. Però que t'agafin de dins de la fila quan vas caminant ràpid... No podem arribar tard a la feina? No pots anar amb pas lleuger? Perquè si vas amb pas lleuger, et poden parar...*” (“Manu”, Comunicació personal 30 de gener del 2018)

Així mateix, els usuaris entrevistats es queixen que quan se'ls identifica:

1. No estan duent a terme cap activitat sospitosa.
2. No se'ls dóna una raó sòlida ni legal per justificar la identificació.
3. Senten un tracte diferent al que reben les persones del seu voltant.

“*Per què la resta de gent que passa per aquí no dóna amb el perfil? però jo sí... Dono amb perfil aquí i ara, i estic segur que caminant per la Rambla a qualsevol hora per qualsevol motiu que se't passi pel cap si vols identificar-me ho faràs, i em preguntaràs qualsevol cosa perquè també dono amb el perfil*” (“Sergi”, comunicació personal 20 de novembre del 2017)

El no-dret a preguntar el perquè: negociació de drets

Un altre indicador interessant és la impossibilitat amb què es troben les persones identificades de conèixer les raons per les que estan sent seleccionades. A l'apartat de context general parlàvem de la buro-repressió, la qual constitueix un element molt rellevant per entendre aquesta dificultat. Hem descrit la buro-repressió com “la utilització per part de les institucions de sancions administratives com a forma de control i estratègia de desactivació de moviments socials.” (BVDODH, 2012-2014).

Això passa, no únicament amb els moviments socials, sinó que impedeix també a les mateixes persones identificades, la possibilitat d'entendre la situació a la qual estan sent sotmeses. Segons les persones entrevistades se'ns presenten diverses casuístiques. La primera és la que, en nombroses ocasions, un qüestionament sobre la identificació, per mínim que sigui, pot ser considerat com obstrucció de la feina policial o falta de respecte a l'autoritat i pot tenir conseqüències molt pitjors que les que haguessin suposat la simple identificació en si. D'altra banda, hi ha la llibertat del policia de no respondre a la pregunta que se li fa. *"... Els vaig proposar que pensessin si aquestes identificacions aleatòries en el fons racistes, però finalment els vaig dir... vaig fer el que volien. Els vaig ensenyar el carnet de conduir i el DNI [...] Els vaig explicar que les persones com jo tenim més probabilitats, que realment l'objectiu d'aquesta detenció no eren les estadístiques, no era comprovar si hi havia un delictes, era criminalitzar la meua imatge i criminalitzar el meu cos en un espai públic en el qual ells s'anaven escalfant perquè veien que parlava un perfecte castellà i que sabia tots els meus drets com a ciutadà i finalment van decidir portar-me detingut comissaria i acusar-me de desobediència i em van dir que em posarien una multa d'entre 900 i 1200 euros."* (Ngoy, Comunicació personal 10 d'abril del 2018)

Encara que l'agent hauria d'informar sense violència i de manera entenedora sobre per què s'està identificant a la persona, la veritat és que en la majoria de casos la situació no es desenvolupa d'aquesta manera, sinó que el policia gaudeix de la llibertat de no tenir l'obligació d'informar del perquè de la identificació o utilitzar arguments "comod" com el de "Donar el perfil", però no expliquen la situació completa ni amb quin perfil se suposa que encaixa l'identificat o la identificada. *"... I li vaig preguntar, que si ens havien parat per la vestimenta. Ens va dir "no, calla, no et respondré."* (Zak, comunicació personal 17 de juliol del 2018)

L'esmentat al paràgraf anterior, sumat a la discrecionalitat de la qual gaudeixen els agents policials a l'hora de seleccionar a qui identifiquen, dona als organismes policials un ampli marge d'actuació, en el qual no necessiten justificar les raons de les seves accions i en la majoria de casos, tampoc respondre per elles.

"Preguntava 'per què?' Ells em deien 'la documentació!' I jo responia 'però per què ...? si hi ha més gent'... 'I em deien: 'perquè estem fent un control. 'I em deien: '¿A tu una altra vegada no t'han demanat la documentació? [...] Com més preguntava perquè més s'enfadaven, més embogien ells..." (Eduard, comunicació personal, 23 de novembre de 2018).

En la mateixa entrevista li preguntem a Eduard si havia pogut demanar als policies que s'identifiquessin: *"Això no ho vaig demanar perquè crec que tenia por en aquell moment perquè eren tres o quatre i vaig pensar si ho demano igual... No se'm va acudir perquè probablement tenia por en aquell moment."* (Eduard, comunicació personal, 23 de novembre del 2018).

I, per descomptat, en nombroses ocasions el preguntar "perquè" pot significar l'empitjorament de la situació en què es troba la persona identificada. Això tot junt crea un ambient de control institucional en què l'identificat pot únicament respondre a les ordres del policia, per injustes que aquestes siguin, sense dir ni piu. *"Ara recordo una vegada a l'aeroport també, anava a agafar un avió i hi havia el control d'embarcament com sempre, llavors després d'haver ensenyat els DNI, hi havia un poli que em va demanar el DNI només a mi, i li vaig dir 'ostia, per què m'ho demanes a mi?', total que em va dir 'ara per xulo et quedes aquí', al costat d'ell, esperant que tothom passés. Com si fos un nen castigat. Absurd."* (Marc Ayza, Comunicació personal 22 d'octubre del 2018)

Criminalització pública: conseqüències psicològiques

Un altre indicador important que cal tenir en compte són les conseqüències psicològiques i afectacions emocionals de les persones a les que s'identifica, especialment si les identificacions policials es converteixen en una situació habitual en la seva vida quotidiana. Incloent alguns casos en què les persones afectades ja prevenen les identificacions abans que aquestes ocorrin, de tan comuns que resulten en les seves vides.

D'altra banda, hi ha la criminalització pública. En el procediment de les identificacions policials no se sol preservar la intimitat de les persones identificades, de manera que exposa aquesta situació en l'espai públic, on circulen centenars de persones. La persona identificada se sent exposada com una criminal a la via pública. *"Dones mala imatge. Més si, per exemple, quan em paren a mi al meu barri, o sigui a Collblanc, Torrasa... De fet, vaig anar una vegada al 'paquí' a comprar i em va dir "Què et va passar aquella vegada que et van parat?". Mira... ja ho sap, aquest i més de mil persones que han passat per allà."* (Moha, comunicació personal, 17 de juliol de 2018).

No hi ha un interès general per part de la policia a tractar aquestes situacions amb una certa discreció. En aquest mateix eix, el mateix noi expressa que: *"Jo el que els solc dir quan em paren, per exemple, al meu barri o alguna cosa, és que si us plau si ens podem allunyar*

perquè em fa vergonya que passi la meua mare, o el meu pare o el meu germà petit o ma germana i que em vegin allà..." (Moha, comunicació personal, 17 de juliol del 2018).

La criminalització reiterada de persones racialitzades per part de la policia genera en les mateixes una inseguretat constant en l'espai públic i poca fe en el treball policial. Els entrevistats parlen d'un malestar relacionat amb la vergonya, amb el sentir-se criminal davant la mirada de milers de persones que generalment no qüestionen aquest tipus de parades, sinó que tendeixen a donar per vàlid el criteri del policia. *"Davant el públic vaig quedar com un delinqüent perquè el públic no pensa aquesta persona està sent identificada per veure la seva documentació, sinó que pensa, aquesta persona és un delinqüent i per això la policia li ha parat i l'ha detingut. Tothom es queda mirant. Em paren a mi entre milers i milers de persones. Em paren a mi"* (Ngoy, Comunicació personal 10 d'abril de l'2018). Així mateix, ell mateix segueix: *"... que després em posin un psicòleg o una psicòloga perquè pugui parlar i tractar que tinc por cada vegada que vaig al metro que em detinguin més per aquests espais... ningú m'entén. Aquesta és la realitat de moltíssims de nosaltres dia rere dia"* (Ngoy, Comunicació personal 10 d'abril de l'2018)

Els entrevistats també senten a través d'aquestes identifications l'estrangerització sistemàtica. Senten que no se'ls reconeix com a iguals, o com un més, sinó que, d'alguna manera, són considerats com "possibles delinqüents" només per la seva ètnia o fenotip. *"...És com si t'estiguessin demanant explicacions sobre qui ets tu o que et justificuis per com ets, crec que aquesta seria la definició. T'estan demanant justificacions, per com ets tu..."* (Eduard, comunicació personal, novembre 23, del 2018). En aquest mateixa línia, "Sara" sosté: *"... i no només t'afecta a nivell de situació, perquè et sents ridícula en aquell moment, sinó que t'afecta a nivell personal. Perquè jo, a part de sentir-me fora de situació, que pensin una cosa que no és propia de mi, a part d'això, el sentiment és de, d'acord, no sóc d'aquí..."* ("Sara", comunicació personal, 27 de febrer de 2018) I segueix: *"Una setmana abans, quan jo vaig obtenir el passaport, ja em vaig sentir espanyola. Jo vaig signar com que sóc espanyola, sóc d'aquí i defensaré la hispanitat. I em sentia súper orgullosa. Però a tres dies, quan agafo un vol, que tot això s'ensorri... A partir d'aquell moment ja no em sentia més espanyola."*

Normalització

Un altre factor preocupant és en relació a la normalització d'aquestes situacions. Com ja hem a l'apartat de reptes bàsics, és molt habitual que es normalitzin les situacions

de maltractament institucional com poden ser les identifications policials per perfil ètnic. El que més ens preocupa és que les persones que el viuen en primera persona el normalitzin, de la mateixa manera que ho fan les persones que ho veuen des de l'exterior.

A través dels testimonis hem identificat una tendència a normalitzar el maltractament policial i assumir les identifications sistemàtiques com una cosa normal i quotidiana perquè les seves ètnies o fenotips són diferents a l'hegemònic. *"Per exemple, la primera vegada que em van parar, després a algun col·lega li vaig explicar, però ara em paren i ja ni ho explico, perquè és com si vénen a demanar-me quina hora és."* (Moha, comunicació personal 17 de juliol del 2018).

En la mateixa línia "Sergi" sosté: *"M'han identificat per perfil ètnic mil vegades i estant per Barcelona, amb el NIE estant empadronat a Martorell, i em deien: 'Què fas aquí?' I més coses saps. I jo sincerament ho trobava el més normal, el de sempre. És més, el teu subconscient acaba entenent que és el normal i que has de col·laborar perquè no et passi res. És a dir, si et vénen a identificar per perfil ètnic, col·labora, ensenya-li els teus documents i diga-li el que vol sentir. Que passi ràpid. Suposo que si no hagués gent que ho hagués denunciat jo potser no sabria que això és perfil ètnic, que no és legal, que estan vulnerant els meus drets."* ("Sergi", comunicació personal 20 de novembre de 2017)

Alguns testimonis també expressen el seu hàbit de prevenir les identifications que encara no han passat. És a dir, viuen aquesta situació de manera tan quotidiana en les seves vides que s'acaba convertint en una mena de rutina ordinària per a la qual cal estar preparat perquè pot ocórrer en qualsevol moment. Això respon a la normalització de les mateixes. *"... com aquí sempre es posa la policia ... Perquè és cert que ho intento evitar, ja que sóc un imant per a ells, que com em vegin... estic aturat. Tiro per a una altra glorieta que està a la carretera que enllaça la Catalana amb Sant Adrià de Besòs, i allà estan. Em paren, em demanen la documentació, ho tinc tot en regla, revisió, assegurances, no tinc cap inconvenient, carnet de conduir ... I bé, ens treuen del cotxe, ens comencen a escorcollar, comencen a remoure el cotxe, a mirar-lo de dalt avall ... Abans de mirar el cotxe em pregunten si tinc alguna arma de foc. [...] A mi em posen en un costat, al meu nebot en un altre. Ens tenen encanonats amb unes metralleres, el meu nebot es recolza en el furgó i quan s'està recolzant en el furgó li diu que per què s'ha recolzat, que només parlem quan ens preguntin. És a dir, una situació d'humiliació"* (Alfonso, Comunicació telefònica, 14 de gener de l'al 2019)

D'altra banda, el Marc, també en relació de pronosticar les identificacions afirma:

"Però ja et dic, m'ha passat tant que em parin que fins i tot quan no et passa vas amb el xip que "ostia, em pot passar", i saps que si hi ha un control tu caus segur" I afegeix: "et juro que hi havia una època que em paraven cada dia. I a part, el meu pare tenia un despatx aquí a Rambla Catalunya amb Rosselló, és a dir en aquesta zona, i jo anava bastant, i sempre era aquí, a Rambla Catalunya. Era com: 'ostia no, aquí no hi pot haver un negre a Rambla Catalunya, oh no!'. Els explota el cap o alguna cosa així." (Marc Ayza, Comunicació personal 22 d'octubre del 2018)

En la mateixa línia Mohamed afirma: *"No, és que això és el dolent, que ja ens ho prenem com una cosa normal, cosa que pot passar cada dia."* (Moha, comunicació personal 17 de juliol del 2018). Zak afegeix:

"També és com ens sentim. Si et poses a pensar, el primer cop que et van parar estaves súper nerviós i era tot molt estrany, però ara ja quan et paren no passa res. És veritat, al principi et posaves nerviós, però ara ja ..." (Zak, comunicació personal 17 de juliol del 2018).

És urgent desnormalitzar aquest tipus de tractes. Ser el focus de les identificacions policials no ha d'assumir-se ni interioritzar-se ja que l'ètnia o l'aparença, encara que sigui diferent a l'hegemònica, no ha de respondre mai a la raó principal per la qual s'és identificat.

Agressivitat

Alguns dels testimonis ens parlen d'haver viscut certa agressivitat en les trobades amb la policia. Per exemple, Zak recorda un dia: *"... recordo que eren cap a les 8 del vespre a Nadal, ja era fosc. I estàvem caminant i de sobte van venir quatre persones vestides de carrer, ens van envoltar, ens van fer fora del portal d'un restaurant xinès, un wok. Ens van dir que ens identifiquéssim amb el DNI i altres, i va ser el que vam fer, vam donar el DNI i tot i ens va començar a preguntar si teníem alguna cosa, que a on anàvem, que d'on veníem. Nosaltres vam respondre bé, en català a tot el que ens demanaven. Però ells van començar al principi molt agressius. Eren quatre."* (Zak, comunicació personal 17 de juliol del 2018).

Eduard també ens explica que en la situació exposada els policies se li van acostar de manera molt agressiva assumint que no era espanyol i generant-li un sentiment d'estrangerització pel seu aspecte físic. Assumint que ell no podia ser espanyol. *"Em van dir-me dóna'ns tot el que tinguis, em van fer treure tot lo de les butxaques,*

recordo que em van fer buidar les butxaques de l'abric que portava... portava uns mocadors i els auriculars de l'AVE que m'havien donat a l'anar en tren, i vaja... que jo estava espantat perquè pensava aquí passarà alguna cosa... perquè eren quatre. Se'm van acostar quatre policies, i de fons un d'ells va dir alguna cosa com... 'Es creu que té la nacionalitat espanyola i ja es creu espanyol' no sé, unes coses raríssimes..." (Eduard, comunicació personal, 23 de novembre de 2018).

D'altra banda, Toni, ens explica un dels nombrosos episodis en què ha estat identificat per la policia. Si és el cas, afirma que en la majoria dels casos es troba amb actituds agressives i humiliants per part de la policia en el seu propi barri. *"I em van deixar 40 minuts de peu, sense recolzar-me en el furgó, sense allunyar-me també, sense mirar a la cara, durant 40 minuts fins que ells es van cansar. Quan es van cansar em van dir 'que marxis d'aquí!', Però de molt males maneres, amb un to molt agressiu, per dir-ho. I em vaig recolzar en el furgó perquè després de 40 minuts estava cansat i em va dir el tio "escolta que t'apartis d'aquí! ', I quan em vaig allunyar" 'no, no, no, tampoc t'allunyis tant, a un pam de això! '. Ni vaig aixecar la cara, miri, un tema molt dur. I als quaranta minuts, quan van acabar de cansar-se, em van fer fora de molt males maneres, cridant, van fer marxa endavant, van fer marxa enrere altra vegada i em van tornar a cridar, com que es van quedar a gust. "* (Toni, Comunicació telefònica, 14 de gener de l'al 2019)

Més amunt parlàvem que la discrecionalitat de la policia, sumada a la no exigència per part de la llei que la policia respongui amb sancions per males praxis, els dona als agents un ampli marge d'actuació. A més, també parlàvem de la burrorepresión, la qual sumada a tots aquests factors posiciona a les persones que tendeixen a rebre abusos policials, en una posició de súper vulnerabilitat.

"Bé, doncs estàvem aquí en un local privat, estàvem celebrant un aniversari i això que surto a la porta, veig com han parat als xavals als meus amics del barri i doncs res, m'acosto perquè veig com estan cridant i això amb la guàrdia urbana, m'apropo a veure què és el que passa, si puc donar un cop de mà o alguna cosa... I en el moment que surto, s'emboquen a cops, em tiren a terra, vinga porra i vingua porrazo, em detenen, em porten al calabós, em deixen tres dies i ara doncs res, he rebut una carta que he de pagar 4500 € i que he pegat a sis urbans, jo sol, que mesuro 1,60m..." (Jose, Comunicació telefònica, 14 de gener de l'al 2019)

Racisme institucional, propostes de canvi

Finalment, alguns dels subjectes entrevistats van fer algunes propostes de canvi en relació a com es van sentir o com els hagués agradat sentir-se. O com creuen que s'haurien de tractar aquests temes des de la institució. També s'esmenta per part dels mateixos la sensació de ser víctimes d'un racisme institucional que lluny de protegir-los els persegueix i criminalitza.

"M'encantaria que estigués al costat algú, de les 50 i escaig persones que anàvem en el mateix avió, perquè em defensés. A la cua, tots miraven, però ningú defensava. Crec que el gran problema està en reconèixer que això és un problema" ("Sara", comunicació personal, 27 de febrer del 2018) I afegix: *"A mi, això, en el primer moment, em va costar assimilar que era una discriminació. El meu pare ho va assimilar abans que jo i va reaccionar. Però jo no vaig reaccionar, perquè era com un xoc."* ("Sara", comunicació personal, 27 de febrer del 2018)

Una cosa que ens crida l'atenció és que la policia, com a organisme públic de seguretat, no genera sensació de protecció en els subjectes entrevistats, sinó que genera sensació de por. Els discursos que ens arriben de les persones entrevistades exposen una certa por a la policia. No senten a la policia com una institució que vetlla per la garantia del seu benestar, protecció i seguretat, sinó que hi ha una tendència d'assumir que ells són, en certa manera, el perill social que cal controlar. *"Això respon a un racisme institucional que portem denunciant durant dècades. El grup d'experts de Nacions Unides li ha dit al govern que ha d'aturar ja en aquest comportament endèmic perquè al final és una plaga viure assetjats, viure perseguits ... Perquè hem de viure així? Perquè la policia ha de crear en mi la sensació de por i no de Seguretat? D'assetjament, de persecució, d'emprisonament, quan se suposa que són agents d'autoritat als que jo he d'acudir si tinc qualsevol problema?"* (Ngoy N., Comunicació personal 10 d'abril del 2018).

Un altre tema que important és el de la garantida impunitat dels policies. Com bé afirmàvem més amunt, la buro-repressió és un element significatiu, que sumat a la discrecionalitat de què gaudeixen els policies en el moment de fer la selecció de qui és sospitós i qui no, esdevé molt perillosa. Si a això li afegim el fet que majoritàriament no han de respondre legalment per les seves accions, atès que estan considerablement protegides per la llei, el marge d'actuació de la policia és extremadament ampli, en contraposició amb el de les persones identificades que poques opcions de resposta tenen quan senten que estan

sent tractades injustament. *"El que importa ara és l'administració pública, qualsevol funcionari ha de fer bé la seva feina, i si es passa, ha de respondre. I si no es fa això, difícil treballar allò altre, perquè la gent ha de sentir-se còmoda quan fa tractes amb l'administració, sentir-se recolzada."* ("Manu", Comunicació personal 30 de gener de 2018). En les entrevistes també es parla de la importància de denunciar els fets quan ocorren, ja que només d'aquesta manera es podrà visibilitzar a llarg termini, mentre que si no es denuncia, no hi ha garanties de canvi. *"Doncs realment per solucionar aquest tema, el primer que s'hauria de fer seria registrar tot, que quedi registrat, que es denunciï, que es faci un seguiment perquè es descobreixi quin és el motiu, perquè com a mínim es pugui arribar a tractar i que es vagi més enllà i que no es faci més. Això s'ha de controlar, no hauria de poder ser així. I d'altra banda també l'altra solució que podria ser és doncs que d'alguna manera existís alguna... que els policies haguessin de donar un comprovant conforme t'han parat, i expressant el motiu pel qual ho fan, com en el cas d'una multa amb un comprovant. Encara que no hi hagués multa, però que estigués el motiu pel qual t'han parat."* (Eduard, comunicació personal, 23 de novembre de 2018).

El coneixement dels propis drets és fonamental per a generar canvis en situacions de maltractament institucional com són les perfilacions ètniques policials. El fet de conèixer els drets constitueix una arma sòlida d'autodefensa davant aquestes situacions que, si bé no hi ha gran marge d'actuació en el moment de les mateixes, permet iniciar un possible procés posterior. *"A mi de petit una vegada em van escorcollar sense posar-se els guants. Més d'una vegada pot ser que no portessin número de placa. Les formes... 'Dóna'm la motxilla!' Jo no sabia que realment ell no pot obrir-me la motxilla ni mirar... Com a molt si jo vull, he de mostrar-li la motxilla. Llavors són petites coses que aprens. Potser cal saber trobar la manera de defensar-te. Potser si no es denuncia, no arribaria a tanta gent i potser seguirà passant i el pitjor és que es normalitzarà. Jo ho veia com una cosa normal, policia que et vol identificar et toca fer-ho si o si. I no és ben bé així tampoc, i sí que és important denunciar-ho"* ("Sergi", comunicació personal 20 de novembre de 2017)

5.5.2 Entrevista a persona testimoni

Atès que el testimoni ens sembla una part molt important de tot aquest procés, ja que la seva complicitat amb la persona identificada, les proves que pugui aportar o les actuacions policials que pugui registrar, poden ser fonamentals per a un possible procés judicial, hem decidit entrevistar

algú que hagi vist diverses identificacions per perfil ètnic alienes, al carrer.

"Uminya", veïna del Raval, ens explica un parell de situacions en les que va veure una identificació per perfil ètnic: "... hi havia un xaval detingut, d'origen magrebi suposo, potser tindria uns 15 o 16 anys, i hi havia un grup de persones, una dona amb uns homes que dedueixo també que eren d'aquí, potser venien de passejar o estaven entrant a un restaurant. [...] els veïns també es van acostar a veure, els van moure al costat de Hospital, com en una cantonada en una entradeta on hi ha un hostel per aquí, i no volia deixar-se revisar el xaval, i exerceixen més força, i un li vol com que ... no, no és que li vol ... no sé si agafa la mà, o és el colze que el posa, la cosa és que em fa l'efecte que l'ofega, i el xaval també crida, i aquí és quan crido jo, instintivament." ("Uminya", Comunicació personal, gener 23 de 2019)

En relació a altres identificacions que ha presenciats: "Unes 7 vegades al mes, tranquil·lament, o sigui anant a comprar, sortint de la casa, molts joves, sobretot d'origen magrebi, que podrien ser veïns del barri de tota la vida. Doncs són preguntats per papers, o xavals que tenen una bicicleta i els revisen la bicicleta, els revisen el mòbil... I també en un dia he pogut arribar a veure 3 identificacions, que això és increïble. Al matí vaig anar a fer esport i a la cantonada estaven demanant papers a uns xavals, després a la tarda vaig veure al carrer Hospital, també a la cantonada, Riera baixa em sembla, un poli preguntant per papers a una persona..." ("Uminya", Comunicació personal, gener 23 de 2019)

Un fet important és la normalització de la violència policial, no només en l'imaginari social de les persones que la viuen o que la veuen en terceres persones, sinó també en l'imaginari policial. Com la policia normalitza dur a terme aquesta violència a la via pública està relacionat amb com les espectadores que es troben sent testimonis de la mateixa ho permeten. "Em va cridar molt l'atenció la normalització, és a dir la normalitat, com ells exercien aquesta violència en una zona tan freqüentada al barri davant molts veïns" ("Uminya", Comunicació personal, gener 23 de 2019)

Més amunt parlàvem de la buro-repressió a la qual es veuen sotmeses les persones que tenen alguna intenció d'ajudar a la persona que està sent identificada, com a element desactivador de qualsevol intervenció. La entrevistada fa referència a la voluntat d'intervenir que va tenir en el moment que va ser rotundament tallada pels agents policials: "I quan crido doncs tots es donen la volta, tota la poli que estava a baix, i em mira i em crida que no m'hi fiqui, després

m'amenacen dient que em portarien el noi al meu pis, si no volia que ells fessin res. Després un Mosso em mostra com el coll, o sigui posa la seva mà al coll com amenaçant-me rotllo "estàs morta"... Això em va semblar bastant fort." ("Uminya", Comunicació personal, gener 23 de 2019)

Més amunt també comentàvem la importància del paper del testimoni en les identificacions per perfil ètnic. Per això li hem preguntat a "Uminya" com s'ha sentit en les ocasions que s'ha vist en el paper de testimoni d'alguna identificació per perfil ètnic. Quines eines creu que pot tenir un simple observador: "... em va semblar positiu que potser, el fet d'haver-me quedat observant de manera tan notòria va fer que altres persones prestessin atenció al que estava succeïnt al costat d'ells, en un espai públic compartit, perquè abans de passar jo doncs es veia, o sigui, abans d'aturar-me jo amb la bicicleta, moltes persones seguien caminant i passant de llarg. Això també és bastant brutal, o sigui és com que es fa el joc a tot això, a la violència policial, a les identificacions racistes, a la violència que es normalitza a l'espai públic". ("Uminya", Comunicació personal, gener 23 de 2019)

Li hem preguntat a "Uminya" si alguna de les vegades amb les que s'ha trobat amb identificacions que ha decidit observar, ha vist algun canvi positiu en la mateixa o li ha semblat que l'observació hagi servit per a alguna cosa. "Quan puc, segons el context, tracto, o tractem, siestic amb amigues també, intentem quedar-nos a observar la situació. Quines conseqüències pot tenir una simple identificació? I quines eines? doncs moltes vegades crec que no es pot fer més que observar, per evitar que en aquest moment la violència escali, el dolent és que tu no saps quina conseqüència pot tenir la mateixa observació, perquè si amb aquestes 3 persones observant la poli veu que no pot actuar en pau, doncs els detenen, i potser no els haguéssim portat detinguts al cotxe o a la comissaria si no ens haguéssim quedat mirant, aquest és com un interrogant que sempre hi és". ("Uminya", Comunicació personal, gener 23 de 2019)

5.5.3 Entrevistes a funcionaris de l'Estat (ex-jutge i cap de policia)

Els processos de formació dels cossos policials són crucials per entendre com es desenvolupa la feina dels mateixos.

El cap de la policia local de Sabadell ens va parlar sobre la transmissió d'informació als policies nous del cos com a factor rellevant per al futur comportament dels policies. "Hi ha dues maneres. Una que reben en la formació bàsica

i una altra que reben com a formació a través del coneixement dels que tutoritzen les seves pràctiques, més veterans i amb més experiència. Una la controlem perfectament, la relacionada amb la formació bàsica, que lògicament es fa d'acord amb una sèrie de paràmetres i amb uns procediments molt determinats, però després hi ha tota la informació que li arriba a través de la transferència de coneixement d'aquesta persona, això altre ho controlem ben poc [...] Un cop que els tanques en un cotxe patrulla un agent veterà i un agent que està en procés d'aprenentatge el que passa allà dins no ho coneixes." (J.A.Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre de 2018)

Segueix: "Les identificacions aconseguen tenir un resultat des del punt de vista de la seguretat pública, això no és una afirmació rigorosa, tot el contrari. Són moltes vegades aleatòries, perquè responen al fet que passi un cotxe patrulla per allà, al fet que tinguin una imatge determinada, ja sobre el tema, d'estereotips que segurament li venen al policia com a conseqüència de la transmissió de coneixements del veterà o el seu propi entorn. I això és una lluita d'idees que tenim dins dels cossos de policia" (J.A. Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre de 2018)

Quesada esmenta els estereotips com una qüestió problemàtica que és difícil de controlar ja que es reproduïen en un context que escapa al seu control, en la transmissió de coneixement dels més veterans als més nous. Zorrilla també parla dels estereotips: *"...és difícil perquè els policies són persones com tots, i tenen les mateixes percepcions que tots, i si a sobre tenen un uniforme i han de complir unes determinades directrius, doncs fan el que fan. I ho tenen fins i tot ells ficat al cap, que els que més delinqueixen són els que són de fora, els que no són "dels nostres". És clar, això és difícil canviar-ho." (C.G.Zorrilla, Comunicació personal, 17 de desembre de 2018)*

La societat tendeix a funcionar segons unes lògiques que responen a paràmetres estereotipats heretats. Si bé, els agents de policia, a nivell individual no assumeixen dur a terme conductes racistes, no descartem que reproduïen patrons individuals o col·lectius racistes, en vista que la societat tendeix a operar a través d'estructures racistes per defecte i ells formen part de la mateixa. Més endavant, en relació a això Zorrilla afegeix: *"... en una identificació, torno a dir, hi ha un principi essencial. No s'atura a algú "per veure si ...", sinó perquè "tens indicis de ...". (...) En el meu treball com a jutge he absolt un munt de persones precisament perquè la seva detenció havia estat irracional, il·legal. Perquè en aquell moment no tenien cap sospita ni res, era només per la seva pinta, perquè 'el vàiem per aquí,*

acostuma a traficar amb drogues ...' 'però quan? Quan el va veure vostè traficar amb drogues? i On és la droga? 'I si tu els vas fent preguntes d'aquestes després resulta que simplement els molesta la seva presència allà." (C.G. Zorrilla, Comunicació personal, 17 de desembre de 2018)

En relació al tipus d'identificacions J.A.Quesada ens parla de dos tipus. A les identificacions aleatòries, com afirmàvem més amunt, hi ha un ampli marge de discrecionalitat i això fa difícil que certs drets quedin protegits. *"Aquestes identificacions serien per requeriments, que vénen de baralles, problemes en botigues, algú que ha caigut... I després hi ha les de per iniciativa, aquelles que són francament molt aleatòries com la que t'he explicat del contenidor. En aquesta per alguna raó el policia pot sospitar, nosaltres treballem pel "Principi de habilitació legal", nosaltres no podem demanar-li la identificació a ningú, tret que hi hagi algun "Hallamiento", que la llei de seguretat ciutadana en aquest tema col·loca els temes de sancions. I hem de determinar que hi hagi sospites que la persona hagi comès un delictes, una falta, etc. És clar, aquest un tema molt discrecional i necessites tenir molt bons professionals de policia per dues raons: per discernir una cosa de l'altra i no augmentar la criminalització de determinades persones." (JAQuesada, Comunicació personal, 27 de desembre de 2018)*

Més amunt fèiem referència a la no possibilitat per part de les persones identificades de preguntar per quina raó estaven sent identificades, perquè se les havia seleccionat a elles d'entre tantes persones diferents. També esmentàvem que, segons els testimonis que tenim, la policia no sol respondre a aquesta pregunta, i a més en diverses ocasions, es fa ús de la buro-repressió per generar por a les persones identificades i perquè assumeixin la situació sense respondre.

"Normalment la gent vol que li expliquis perquè l'has parat a ell i no a un altre. Hi ha vegades que podem donar aquesta informació i hi ha vegades que no, fins després del procés identificatiu, perquè si no se'ns complica encara més. És a dir, si tu a la persona li dius "escolta, deixa'm el DNI perquè no sé qui ets" et diu "i a mi, per què?", ja es comença a complicar. Li dius "escolti, li estic ordenant que m'ho doni", i diu "però a mi per què?" I si jo dic "home, perquè vostè s'ajusta a les característiques que m'han passat per ràdio", diuen que "jo no he estat", entres en un procés diferent. Un cop ha donat la identificació, aleshores li pots donar explicacions i fins i tot disculpar-te." (J.A.Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre del 2018)

En relació a la no possibilitat de l'accés a la informació i de saber per quina raó s'és seleccionat per la policia, Quesada ens ajuda a entendre quina és la perspectiva de la policia davant la demanada d'explicacions per part de les persones identificades. Tot i així, des de la perspectiva de l'accés als drets, no ens sembla que hi hagi en el discurs una justificació legal que permeti entendre per què les persones no poden conèixer la raó de la identificació abans de ser identificades. Cal destacar, que en el cas de persones racialitzades, si no hi ha una argumentació vàlida de la identificació, és fàcil pressuposar un mòbil racista o prejudicis.

D'altra banda, Quesada ens parla del nerviosisme com un indicatiu de sospita. Indica que el nerviosisme pot ser una raó per la qual els policies decideixin fer una entrevista al subjecte. *"Si veus una persona que en un moment determinat es posa nerviosa per la teva presència, el que fas immediatament és fer una entrevista amb ella, així de simple. Perquè en principi tu no has de portar nerviosisme a una intervenció, però moltes vegades hi ha uns tipus de gent que comet o està a punt de cometre uns delictes i que amb la presència policial es posa molt nerviosa, per a nosaltres és un indicador. Està nerviós, alguna cosa no quadra aquí..."* (J.A.Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre del 2018)

El nerviosisme com a indicatiu de sospita ens ha cridat l'atenció. Si tenim compte algun comentari de més amunt intuïm que la relació de les persones entrevistades com identificades amb la policia no és massa sana. Alguns dels subjectes entrevistats manifesten preveure les identificacions abans que aquestes ocorrin, com a resultat d'haver viscut múltiples identificacions en el passat. Per tant, sospitem que és possible que algunes de les persones susceptibles de ser identificades experimentin certa ansietat en passar per llocs custodiats per la policia.

Un altre element important que ja hem esmentat és l'efectivitat. Més amunt subratllàvem l'efectivitat com un indicador difús, ja que la resposta a si la policia és efectiva o no en el seu treball dependrà de com s'entén el concepte d'efectivitat. *"Doncs l'efectivitat policial s'hauria de mesurar, jo crec, en funció d'evitar problemes als ciutadans, i els problemes als ciutadans els vénen de molts llocs. Haurien de posar el mateix esforç en evitar que algú faci fora de casa a una persona que no pot pagar el lloguer perquè li han pujat, això és efectivitat."* (C.G.Zorrilla, Comunicació personal, 17 de desembre de 2018)

D'altra banda, Quesada afirma:

"Però clar, si tu fas un seguiment, vas veient que allà no pinta

bé el tema i que segurament hi ha moltes infraccions com a conseqüència de tolerància amb consums, entrada de menors,... el que fas és abordar-ho, i pot significar quaranta persones perfectament. Dic que és complicat això perquè moltes vegades quan entres allà el que veus cada dia en els seguiments previs que fas igual et donen positiu 5 entre 40 persones en comptes de 20 entre 40" (J.A.Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre de 2018)

Entenem que el nivell d'efectivitat es calcula dividint la suma de faltes administratives i detencions entre les identificacions dutes a terme. D'aquesta manera podrem fer una valoració de quin nombre d'identificacions fetes han estat positives. Ens sembla urgent poder relacionar les identificacions amb algun tipus d'utilitat; que les identificacions que es facin no siguin gratuïtes i per a això és necessari reduir el nombre d'identificacions ja que les dades mostren que la majoria d'elles no tenen cap resultat a efectes legals. Com sosté el senyor Quesada, de vegades s'identifica a 40 persones i només 5 són positives. En aquest cas concret caldria tenir en compte que: 1. s'estan fent moltes identificacions gratuïtes. 2. S'està col·locant en una situació incòmoda a 35 persones sense raó aparent. 3. El temps que el policia està invertint en identificar totes aquestes persones que no estan cometent cap delictes és temps que no s'està invertint en situacions alienes que poden tenir un component delictiu real.

"És que a vegades la llei s'interpreta d'una manera absurda. La llei diu 'L'Estat té l'obligació de protegir els seus ciutadans'. Tots! Siguin d'aquí o no, i té obligació d'intervenir davant d'algú que actua amb violència, amb intimidació, de manera que sigui contra altres ciutadans, sigui qui sigui, i fer-ho amb la proporcionalitat adequada. I no tractant despectivament, aquestes coses de vegades provoquen molta més ràbia, i jo la sentiria, fins i tot més que pel fet que et detinguin o que et demanin els papers. I tu li podries dir "¿perquè em demanes a mi els papers i no a aquest que passa al meu costat?" (C. G. Zorrilla, Comunicació personal, 17 de desembre de 2018)

Més amunt hem esmentat alguns casos de bones pràctiques a Europa. Un d'ells és el cas del Regne Unit en qual s'ha aprovat un Codi de bones pràctiques que obliga els agents a omplir un formulari cada vegada que s'identifica o registra a algú. En els formularis es fa constar el motiu del registre, l'objecte que els agents estan buscant, les pistes de sospita, l'ètnicitat de la persona identificada (definida tant per la persona identificada com per l'agent) i el resultat de la identificació. Aquests formularis permeten posteriorment

ser analitzats per obtenir dades de si existeix o no una desproporcionabilitat en relació als diferents grups ètnics.

Quesada, en relació als formularis: *“És important tenir dades. [...] Resistències internes sempre hi ha. Els formularis no els agraden, ni tampoc justificar per què fan les coses. Els formularis automàticament obstrueixen amb el sistema policial en limitar la discrecionalitat del policia. Això tampoc garanteix que no se segueixin fent determinades praxi. Hi ha gent que igual pot queixar-se, altres que no es queixaran més, alguns diran que és massa “si es passa un semàfor no cal fer un formulari”, hi ha dificultats en aquest sentit.”* (J.A. Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre de 2018)

Ens preocupa una resistència policial majoritària davant la proposta dels formularis en vista que per ara constitueix un dels dispositius més útils per exercir un mínim control i registre de les identificacions i dels possibles estereotips socials reproduïts per la pròpia policia. Zorrilla afirma, en relació als formularis: *“Això va rebre un rebuig majoritari de la policia, no volien posar això. I van decidir, la Direcció General de la Policia del moment, que era simplement un estudi, no era una denúncia ni res, sinó saber simplement perquè ho feien. I en el fons és el que estem parlant, és perquè ells tenen determinats estereotips de qui són els delinqüents i els que no ho són. Jo quan feia classe a la universitat deia: “Si jo vaig amb un maletí i em recorro les Rambles segur que arribo fins al final sense que ningú m’hagi preguntat què porto al maletí. Ara vesteix a un amb pinta d’immigrant amb el maletí en qüestió i no camina ni deu metres”.* (C. G. Zorrilla, Comunicació personal, 17 de desembre del 2018)

En relació a les identificacions per requeriment, els entrevistats exposen que algunes vegades es veuen obligats a respondre a l’imaginari social de les persones que truquen a la policia. Més amunt Quesada explicava que hi ha dos tipus d’identificacions: les que responen a un requeriment, per exemple, dels veïns que han trucat, i en segon lloc, les que es fan per iniciativa del propi policia, que són aleatòries. Referent a les que es fan per requeriment Quesada afirma que de vegades tenen un component racista però que tot i així ells han de respondre al requeriment: *“És clar, com tu has d’anar-hi moltes vegades, vas amb compte, perquè tampoc pots acabar pressionant tant als xavals aquests, de tant en tant has de donar-los un toc d’atenció, tipus ‘ei xavals que això no va bé’. Si aquests joves, a més, són gitano, doncs els veïns m’avisen cada dia, cada mitja hora. Hi ha una part també del veïnat que els costa conviure amb gent que és diferent a ells, i de vegades et pressionen a tu perquè vagis allà, hi ha vegades que tenen tota la raó del món*

perquè estan una mica extralimitats, i el que fas de alguna manera anant allà i demanant identificacions, comprovant coses i dient-los ‘això no ho podeu fer’, el que fas és donar-li raó al veí que et tornarà una altra vegada a mobilitzar per la mateixa història, perquè el seu problema real és que no li agrada perquè és gitano.” (JA Quesada, Comunicació personal, 27 de desembre del 2018)

5.6 La realitat gitana en les identificacions policials

Després de veure tots els resultats, tant els referents a dades públiques com els referents a denúncia ciutadana i investigació de carrer, veiem que la realitat de la discriminació gitana no ha quedat degudament representada en aquest estudi. D’una banda, perquè les dades oficials no recullen l’etnicitat, sinó que es basen únicament en la nacionalitat. La immensa majoria de persones gitanes a Espanya tenen nacionalitat espanyola. D’altra banda, perquè els casos de persones gitanes denunciats mitjançant el formulari de Pareu de parar-me no han estat prou representatius.

Des de l’inici de la campanya s’ha treballat amb entitats gitanes (Secretariat Gitano, FAGIC i KaliZor) amb la clara intenció de poder treure a la llum una realitat molt present i normalitzada en els barris amb alta presència de persones gitanes, com Sant Roc i la Mina a Barcelona, per exemple. Tot i això, el nostre propòsit no s’ha complert satisfactòriament.

Noemí Fernández, coordinadora del Servei de Mediació i Assessorament Jurídic de la Federació d’Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC), raona sobre el perquè no es denunciïn aquestes males pràctiques policials entre la comunitat gitana: *“El poble gitano, que porta a Espanya més de 600 anys, continua patint els efectes d’un antigitanisme que els afecta de manera transversal en el seu dia a dia. Després de més de sis segles, moltes de les conductes antigitanes com les identificacions per perfil ètnic s’han normalitzat, i per tant, els ciutadans i ciutadanes gitanos no les denuncien. Les gitanes i gitanos també tenen memòria històrica i des de sempre els avis han vist els cossos de seguretat com repressors, aplicant pragmàtiques, mutilant, empresonant, intentant exterminar qualsevol esclatxa de gitaneïtat, fins fa ben poc. Aquesta història s’ha anat transmetent i a dia d’avui són molts els gitanos que pel sol fet de tenir un origen ètnic diferent, no confien a denunciar una situació totalment discriminatòria que prové de l’administració. És així com s’arriba a la desconfiança i al qüestionament de l’eficàcia del sistema com a mecanisme de protecció dels drets que gitanos i gitanes veuen vulnerats.”*

6. Conclusions

Els resultats de l'informe que ens ocupa evidencien una clara discriminació i desproporcionalitat en les identificacions policials adreçades a persones racialitzades. Recordem que la perfilació ètnica policial és una pràctica portada a terme per tots els cossos de seguretat pública de manera sistemàtica, que consisteix a basar-se en l'aspecte físic, ètnia o fenotip de la persona per seleccionar a qui s'identifica i a qui no.

Algunes reflexions i dades rellevants que hem extret de les diferents anàlisis són:

- **No recollir dades públiques sobre etnicitat fa impossible mesurar l'abast real de la discriminació institucional.** Les dades de Mossos d'Esquadra analitzades es basen en la nacionalitat, fet que invisibilitza la discriminació que pateixen aquelles persones que tenen nacionalitat espanyola i no són blanques: persones gitanes, principalment, però també persones afrodescendents, asiàticodescendents o d'origen indígena americà nascudes aquí, persones adoptades internacionalment o persones que han migrat i han aconseguit la nacionalitat, persones que practiquen religions no hegemòniques, entre altres casuístiques. A més, aprofitem per evidenciar que, malgrat que són els cossos que més identificacions fan, **la policia local catalana no recull adequadament les dades sobre identificacions policials realitzades a l'espai públic.** O, si les recull, no les ha compartit de forma completa, amb l'opacitat que aquest gest comporta.
 - **Les persones racialitzades i/o amb nacionalitat estrangera són més aturades per la policia que les persones blanques i/o amb nacionalitat espanyola.** Segons dades dels Mossos d'Esquadra, referents al nombre d'identificacions de 2017, a Catalunya, un **54,1%** del total d'identificacions s'adrecen a persones estrangeres, quan aquestes només representen un **13,70%** de la població catalana. **En altres paraules, per cada persona amb nacionalitat espanyola se n'aturen 7,4 amb nacionalitat estrangera.** Si ens fixem en les nacionalitats per separat, la ràtio arriba a xifres com 16,6 (Equador), 16,8 (República Dominicana) o 18,3 (Algèria). A l'observació directa realitzada a Ciutat Vella, les persones racialitzades identificades constitueixen el 94% del total. De la mateixa manera, en la mostra comparativa representen el 90% del total.
 - **El fenotip magrebí/àrab és el més aturat pels cossos policials.** Representen un **70%** de les persones identificades durant l'observació directa, un **57%** de tots els casos arribats a la web i un **50%** de les persones enquestades a la mostra comparativa. Pel que fa a les dades públiques, la nacionalitat marroquina està entre les cinc més aturades en tots els territoris estudiats, tot i que no sempre és la que pateix una ràtio de desproporcionalitat més alta (la nacionalitat romanesa i algunes nacionalitats llatinoamericanes surten, en proporció, més perjudicades).
 - **Les persones aturades ho són més d'una vegada.** En la mostra comparativa, només l'**11%** de les persones racialitzades afirmen haver estat identificades només un cop durant l'últim any, davant del **89%** que sostenen haver estat identificades més de 15 vegades en l'últim any. Dels casos arribats a la web, un **73%** de les persones declaren que no era la primera vegada que les identificaven.
 - **La sobre-identificació de comunitats estrangeres no comporta una major efectivitat, al contrari.** Tot sovint, la ràtio de desproporcionalitat és indirectament proporcional a la taxa d'encert. Un exemple: a la ABP de Badalona (que inclou també el municipi de Sant Adrià del Besòs), la població romanesa té una ràtio de desproporcionalitat de **39,5**, en comparació amb la població espanyola (que seria 1), però això no es tradueix en una major efectivitat, és a dir, en una major detecció de possibles faltes o delictes, ja que la taxa d'encert és d'un trist **14%**, davant el **44%** d'encert quan s'identifica persones amb nacionalitat espanyola en aquell territori.
- A més, dels 79 casos denunciats a través del formulari online, sabem que:
- En un **70%** dels casos les persones manifesten no haver estat informades del motiu de la parada.
 - En un **41%** dels casos l'agent no portava el número d'identificació visible.
 - Només el **49%** afirma no haver viscut violència de cap tipus.
 - El **22%** expressa haver patit violència tant verbal com física, el **22%** afirma haver estat víctima de violència únicament verbal, i el **7%** restant afirma haver estat víctima de violència física.
 - El **81%** dels enquestats no han estat portats a comisaria. Per la qual cosa inferim que es van identificar adequadament en el moment de l'aturada i no estaven cometent cap fet delictiu.

En relació a la part qualitativa de la investigació, portada a terme a través d'entrevistes en profunditat, analitzem **5 indicadors** que es repeteixen en els discursos de les persones entrevistades:

- **Coincidir amb el perfil**, sense cap altra explicació, tendeix a ésser una de les argumentacions genèriques que donen els policies a l'hora d'identificar una persona.
- **No dret a preguntar el perquè:** en la majoria dels casos els subjectes identificats senten que no existeix cap via per arribar a saber quin és el motiu de la identificació perquè:
 1. Un dels arguments principals que donen els agents és "coincideixes amb el perfil", però no s'explica amb quin perfil.
 2. La impunitat davant les actituds policials discriminatòries permet l'agent portar a terme una selecció basada en la discrecionalitat total.
 3. En molts casos, preguntar el motiu de la parada pot contribuir a l'empitjorament de la situació en què es troba la persona identificada
- **Criminalització:** Les persones entrevistades se senten en una situació de criminalització pública cada cop que se les identifica, fet que les porta a una sèrie d'efectes psicològics que poden afectar negativament a les persones, igual que en qualsevol altre tipus d'abús.
- **Normalització:** les identificacions representen, per a la majoria de les persones entrevistades, part de la seva vida quotidiana i això deriva en una certa normalització d'aquest maltractament policial.
- **Agressivitat:** en un nombre significatiu de casos, les persones identificades refereixen un to agressiu i desafiant per part de l'agent.

7. Recomanacions

Després de veure i valorar els resultats obtinguts, no volíem posar punt i final a aquesta aproximació sense oferir propostes concretes a institucions, persones afectades i ciutadania que ens permetin crear un model de seguretat alternatiu, que posi les persones al centre, a totes per igual.

Recomanacions per les institucions

- Reconèixer la dimensió real dels controls d'identitat per perfil ètnic i condemnar-los públicament.
Proposta concreta: incloure la lluita contra el perfil ètnic en els programes electorals dels diferents partits polítics i/o aprovar mocions als diferents ajuntaments que incloguin compromisos realitzables durant el mandat.
- Facilitar informació operativa de qualitat als agents de policia. Prendre mesures i donar instruccions clares adreçades a prohibir i prevenir la identificació de persones innocents per descripcions massa genèriques que es basin en el color de pell, l'ètnia o característiques físiques, culturals i religioses.
Proposta concreta: treballar amb els agents, tant a nivell teòric com pràctic, el concepte de sospita raonable. Estudiar les ràtios de desproporcionalitat i les taxes d'encert que la seva feina genera.
- Formar a la policia en matèria de racisme, per tal de dur a terme identificacions sota els principis d'igualtat i no discriminació, de conformitat amb Codi Europeu d'Ètica de la Policia.
- Recollir dades de cada actuació d'identificació i registre que es realitzi (incloent motiu, perfilació ètnica i resultat) i publicar regularment estadístiques sobre la qüestió.
Proposta concreta: establir un formulari digitalitzat d'identificació i registre, on l'agent hagi d'argumentar el motiu de l'aturada, fer constar el perfil ètnic/racial de la persona identificada i el resultat de l'operació.
- Introduir mesures de control internes i externes i aplicar sancions contra els agents que identifiquin de forma discriminatòria o injustificada.
- Facilitar mecanismes de denúncia per a la població objecte d'identificacions i registres, i afavorir un sistema de control extern d'aquests processos.
Proposta concreta: donar-los un comprovant després de cada identificació a l'espai públic, derivat del formulari, on constin tant les dades del policia com el motiu de la parada, i un telèfon o correu on denunciar qualsevol irregularitat al Síndic de Greuges o a qualsevol altre institució pública dedicada a la salvaguarda dels drets i llibertats.

- Difondre activament els drets i garanties de les persones i donar resposta a les seves preocupacions sobre els criteris de les identificacions policials.
- Generar espais de trobada entre societat civil, comunitats més identificades i agents de policia per fomentar el respecte i la confiança de forma bidireccional.

Recomanacions per les persones migrants i racialitzades

- **Conèixer els propis drets:** saber que la policia pot parar-te només si té indicis de que pots estar cometent una infracció o té una sospita fundada que estàs a punt de cometre un delictes.
- **Portar sempre alguna documentació a sobre,** si no tens DNI o NIE, porta una còpia del padró, per tal d'evitar situacions desagradables o perilloses que es puguin derivar d'anar sense cap document que acrediti la teva identitat.
- **Guardar la indignació pel moment de la denúncia.** És habitual sentir ràbia en el moment de la identificació, però si coneixes els propis drets, saps que podràs emprendre accions després, així que procura concentrar-te en els detalls i recollir el màxim de dades en aquell moment.
- **Llegir-te la guia de Pareu de Parar-me:** a través de la guia podràs conèixer els teus drets i les teves obligacions, així com els drets i obligacions de l'agent de policia, i sabràs quin és el teu marge d'actuació si et trobes en una situació d'identificació per perfil ètnic.
[Descarrega't la guia!](#)

Recomanacions per la ciutadania i la societat civil

- Pensar, en qualsevol identificació, que existeix una alta probabilitat que la persona identificada no hagi fet res realment indegut. I, en qualsevol cas, els seus drets han de ser igualment respectats.
- Prendre consciència que la teva solidaritat, testimoni i les proves que recullis poden resultar molt útils per aclarir els fets i desmuntar la versió policial en un procés judicial, si es dona el cas.
- Observar sense obstaculitzar l'operatiu policial i posar-te a disposició de la persona aturada un cop passada la identificació, respectant en tot moment les seves necessitats i decisions.
- Saber que la situació actual només canviarà quan deixem de tenir una actitud passiva davant les identificacions i passem a ser actors de visibilització i denúncia. Només així s'aconseguirà reduir el marge de discrecionalitat i impunitat de què disposen els agents actualment.

PAREU DE **PARAR-ME**

L'APARENÇA NO ÉS MOTIU

**Identificacions policials per perfil ètnic a Catalunya
Informe 2018**